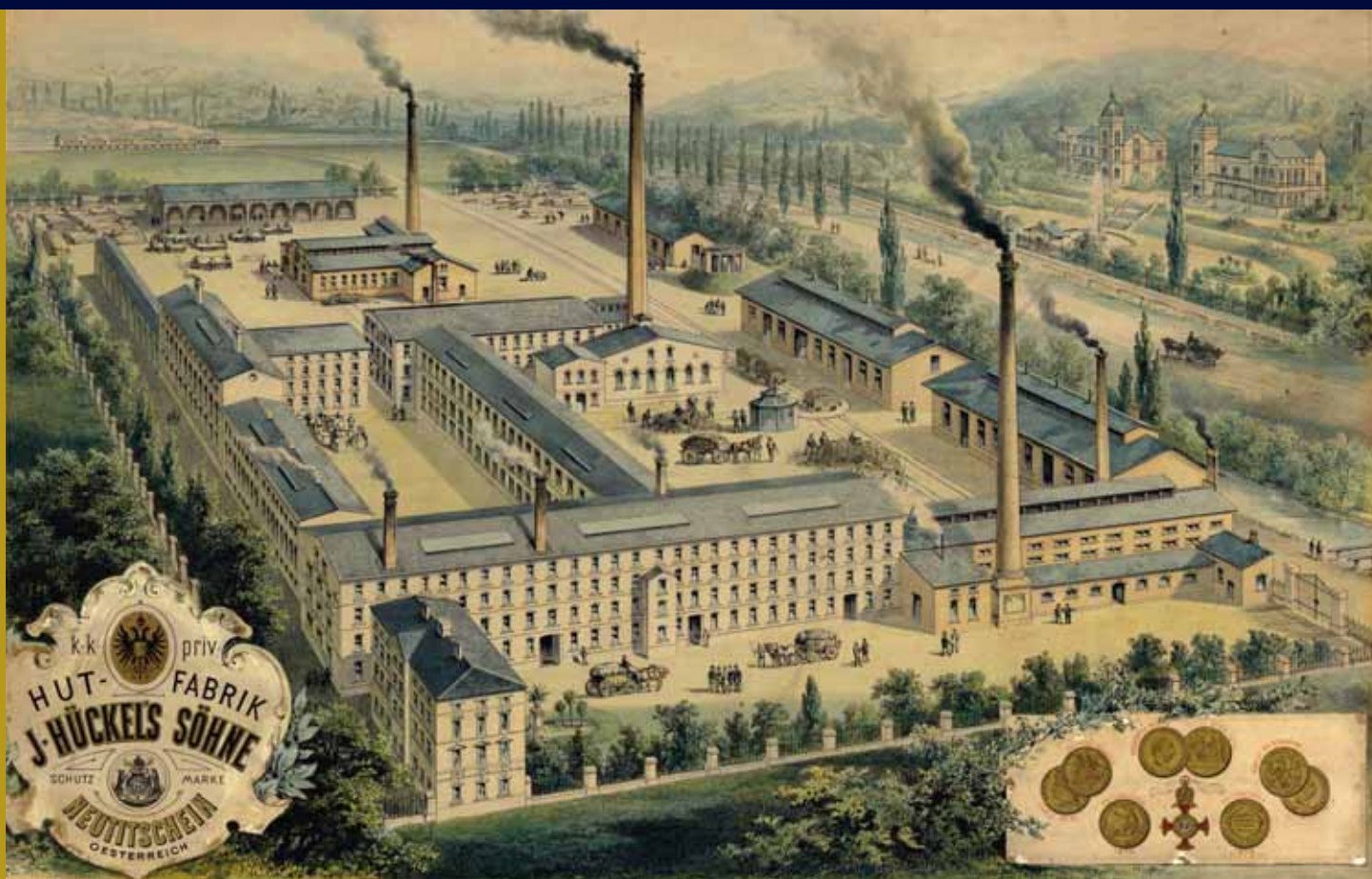


...A UTLUČEM JE ČEPICEMA

KLOBOUČNICKÁ FIRMA JOHANN HÜCKEL'S SÖHNE V NOVÉM JIČÍNĚ



2012

EVA SULOVSKÁ, RADEK POLÁCH, LENKA CHOBOTOVÁ
MUZEUM NOVOJIČÍNSKA, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

... A UTLUČEM JE ČEPICEMA

KLOBOUČNICKÁ FIRMA JOHANN HÜCKEL 'S SÖHNE V NOVÉM JIČÍNĚ

EVA SULOVSÁ, RADEK POLÁCH, LENKA CHOBOTOVÁ
MUZEUM NOVOJIČÍNSKA, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
2012

© Eva Sulovská, Radek Polách, Lenka Chobotová, 2012
Foto © Muzeum Novojičína, Zemský archiv v Opavě, Ladislav Šmitke, 2012
© Muzeum Novojičína, 2012
Typo © Prepress studio Kozel, Pardubice, 2012
ISBN 978-80-87359-09-9

ÚVODNÍ SLOVO O MĚSTĚ KLOBOUKŮ

S rokem 1899 si připomínáme výročí založení firmy Johann Hückel's Söhne, které se stalo mezníkem v dějinách kloboučnictví v Novém Jičíně. Právě tehdy začala proměna města se silnou soukenickou výrobou na centrum kloboučnické výroby, které dosáhlo vřelého praktického na všech kontinentech. Kdo by dnes neznal světově proslulou značku TONAK a jejího předchůdce a zakladatele celé produkce – firmu Hückel! Počátky rozmachu kloboučnické výroby však musíme hledat v dávné minulosti právě ve spojitosti s novojičínským soukenictvím. Město Nový Jičín bylo od středověku známé výrobou sukna a ve druhé polovině 17. století se stalo toto řemeslo jeho hospodářskou základnou. V 18. století dosáhl obchod se sukrem svého vrcholu a soukenický cech se stal druhým největším na Moravě po cechu jihlavském. Zboží se vyváželo do Uher, Haliče, Itálie, Švýcarska, Turecka a do balkánských zemí.¹

Také v přechodu od řemeslné soukenické k manufakturní strojové výrobě měl Nový Jičín zásadní význam pro celý kraj. Mezníkem pro tento přerod byl rok 1832, kdy Augustin Ferdinand Döpper zavedl do své soukenické dílny první parní stroj. Veškerá soukenická výroba se v polovině 19. století zmechanizovala a v Novém Jičíně vzniklo několik textilních továren. V této době působila ve městě celá řada podniků, které do budoucna předznamenaly průmyslový charakter města. Největší továrnou 2. poloviny 19. století v Novém Jičíně se stala doutníková – tabáková továrna.² Dalším průmyslovým závodem byla strojírenská dílna Karla Drösslera, která byla založena roku 1866. Po letech z ní vznikla továrna zemědělských strojů a slévárna. V Novém Jičíně stály dva parní mlýny, závody na výrobu kočárů, vozů, kovového zboží, nábytku, kartáčů a samozřejmě také cihelna. Již v roce 1817 se v Novém Jičíně začaly vyrábět lehké kočáry – bryčky, nazvané podle města „najtičajnka“, a ty se staly velmi populárními především v Haliči a Rusku, ale i v jiných odbytích. Neméně významným podnikatelem byl také Josef Rotter, který vyráběl kočárové svítilny. Později svou výrobu přesunul do Šenova u Nového Jičína, kde vystavěl továrnu, na jejímž základě vyrostla firma Autopal, která je dnes součástí nadnárodního konsorcia Visteon.³

Nejvýznamnějším průmyslovým oborem druhé poloviny 19. století však bylo kloboučnictví. Velká poptávka trhu po kloboucích podnítila podnikatelské aktivity Antona Peschela, který v letech 1869 – 70 vystavěl kloboučnickou továrnu v Šenově u Nového Jičína. Továrna bratří Böhmů vznikla v roce 1848 původně



Apoštol Jakub Malý, patron kloboučníků.

ve Vídni, na začátku 20. století byla rozšířena o pobočku v Novém Jičíně.⁴

Největších úspěchů však dosáhla kloboučnická firma Hutfabrik J. Hückel's Söhne. Kloboučnické továrny brzy zastínily dosavadní vedoucí postavení textilního průmyslu a sláva Nového Jičína coby kloboučnického střediska se roznesla do celého světa. Dodnes je právem Nový Jičín nazýváno jako město klobouků.

Kloboučnické „umění“ bylo zachyceno v několika pramenech, snad nejpopsnější je spis *Die Hutmacherkunst*. Na dvoře kloboučnické dílny se třídila vlna na pět až šest druhů jakosti. Tato se následně drhla, aby z ní vypadaly nečistoty jako smetí a sláma. Ve fachtově se vyříděná, seškrábaná a vyčištěná vlna rozdrchává pomocí sedm střevců dlouhé kloboučnické střely. Následně se oddělovala část pro výrobu jednoho klobouku, která se rozdělila na čtyři díly. U stolu pomocí kloboučnické střely se z jednoho dílu vytvářel rovnostranný trojúhelník. Správné rozdělení vlny nebylo nejnějnější a závisel na něm další postup výroby klobouku. Po správném odměření tzv. fachu se přes něj roztřela hladná a ohebná telecí kůže. Tlakem a šoupavými pohyby v různých směrech se fach lehce zplstoval. Následně se z fachu kůže sejmula a zlehka do sebe stočený se tento odložil stranou. Jakmile byly hotové čtyři facht, byly dělníkem přeneseny k rozehráté železné plotně. Na ní bylo rozestřeno ve vlhku udržované prostěradlo, které při skládání čtyř fachtů jeden od druhého oddělovalo. Šoupáním a tlakem se provádělo následně silnější zplstění. Poté se u stolu pokračovalo tzv. uzavíráním, kdy se čtyři facht sestavily na dutý kužel tak, aby se vzájemně po hranách překrývaly. Následně docházelo k dalšímu procesu zplstění, kdy se mezi vrstvy opět vkládal papír. Poté se na horké filcovací plotně hmota obracela a tlakem válela, až dosáhl kužel patřičné pevnosti. Na řadu přišel zazděný valchovací kotol opatřený topeništěm, který byl ve zvláštní místnosti opatřen čtyřmi deskami k válení. Zplstěné kužele se zde postupně namáčely do horké vody, válely, překládaly, vytahovaly a utlačovaly dřevěným válečkem jednu až dvě hodiny. Posléze se již pevný šišák natahoval na dřevěnou formu. Když se nejprve natvarovala hlava, stáhla se provázek až k okraji a několikrát ponořila do horké vody. Klobouk se nato stěračkou zbavil vody a usušil na tvarované formě. Následně se hladil a brousil ostrým pemzovým kamenem a přešel kouskem rybí kůže, která zjemnila a zkrátila vlas. Po tomto procesu přišlo na řadu barvení. Většinou se pro barvení použila várka sta hotových klobouků, která se vyvařovala ve vodě z říčního zdroje. Do kotle se přidávalo modré dřevo (extrakt ze dřeva stromu *Haematoxylon campeschianum*), duběnky (inkoust fialovo-černé barvy, vyráběný ze solí železa a taninu z rostlinných zdrojů) a sumach (usušené a umleté plodové palice stromu a keře škumpy koželužské). Každý klobouk na formě se zatížil tak, aby byl udržován v připraveném roztoku pod vodou. Po zhruba dvou hodinách vaření se várka padesáti klobouků vyměnila za dalších padesát, pro které byla předem oddělena polovina barvířské tekutiny. Další pokračování následovalo smícháním

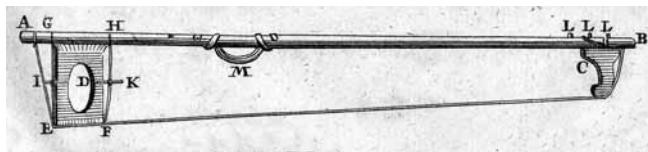
třešňové nebo švestkové pryskyřice ve studené vodě, které se doplnily zelenou skalicí a měděnkou. Tato směs byla přivedena takřka k bodu varu a opět se v ní půl hodiny nechávaly klobouky namočené. Tento barvířský proces se odehrával osmkrát za sebou a po sundání z forem byly klobouky ještě na hodinu ponechávány do varu. Následně došlo k jejich finální úpravě, která ještě počátkem 18. století přináležela cechu zdobitelů a okrášlovatelů – tzv. šmukýřům⁵.

Století osmnácté přineslo pro výrobní proces klobouků spoustu inovací. Jednou z nich byl proces moření a tužení. Již kolem roku 1730 se technologie zplstění zaječích a králičích kůže dovedla k dokonalosti a jejich kvalitu si oblíbila zvláště vyšší třída obyvatelstva. Plstěný vlasový klobouk se však stával náročnějším na výrobu než vlněný a od toho se i odvíjela cena výrobku. V sedmdesátých letech 18. století byl učiněn významný objev, že soustavným kartáčováním polotovaru – štumpy ze zaječí srsti s horkou vodou se vytvořil hustý vlas a povrch získal trvalý lesk. Velká obliba opět okamžitě zvedla ceny základní suroviny⁶.

Vedle kloboučníků v té době stále ještě existovaly další příbuzné obory jako vlásenkáři, helměři, baretníci, pletaři, šlojřnice a krejčí, kteří se specializovali na výrobu dalších typů pokrývek hlavy. Nelze opomenout tzv. šmukýře – ozdobníky, kteří zdobili pánské i dámské klobouky, vyrobené u kloboučníků⁷.

Cechovní výroba klobouků v Novém Jičíně se ve druhé polovině 18. století postupně rozrostla a řady mistrů a učňů se rozšiřovaly. V letech 1754 – 1756 bylo v Novém Jičíně evidováno devět kloboučnických mistrů, o rok později dokonce třináct⁸.

Rovněž materiály, ze kterých se klobouky vyráběly, se postupem času měnily – španělská ovčí vlna, červená a bílá vlna peruánských lam vikuní, velbloudí srst, srst z vyder, nutrií a ondatery, nechyběla ani srst lvounů hřivnatých, kvalitní srst z kanadských a evropských bobrů, jako hlavní doplněk tehdejších klobouků – pštrosí peří. Samozřejmě pro století 18. se začala stávat základem výroby také zaječí a králičí kůže⁹.



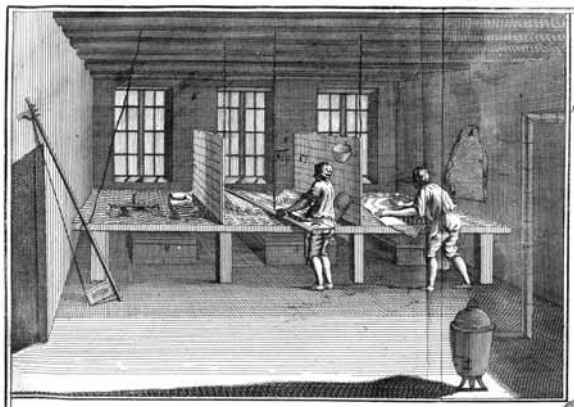
Kloboučnická střela, pracovní nástroj a symbol kloboučnictví



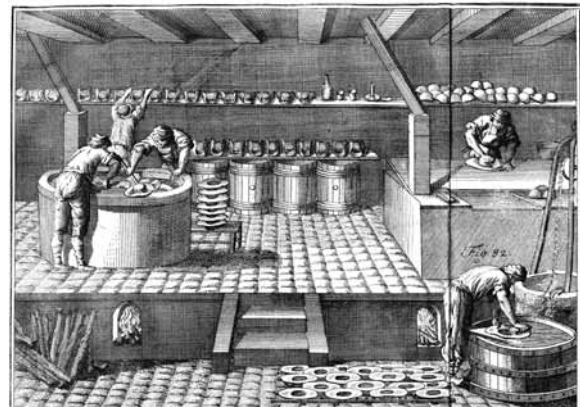
Čištění a třídění vlny



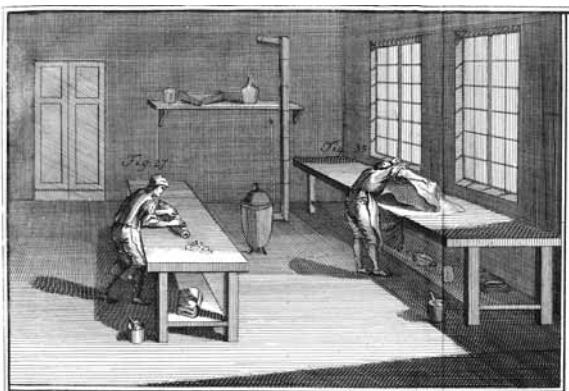
Valchování a plstění



Fachovna – práce s kloboučnickou střelou, rozdělování materiálu



Formování, sušení a hlazení



Skládání a filcování



Zdobení a prodej

MĚSTO NOVÝ JIČÍN

V severovýchodním cípu severní Moravy leží město pyšící se dnes názvem „město klobouků“. První písemná zmínka o Novém Jičíně pochází z roku 1313, kdy český král Jan Lucemburský udělil městu právo mýta. Město vlastnili postupně páni z Kravař, páni z Cimburka, z Boskovic, ze sv. Juru a Pezinku a páni z Kunovic. Výhodná strategická pozice na křižovatce dvou důležitých obchodních tras dovolila městu hospodářský růst, který se projevil zvláště za vlády pánů ze Žerotína v první polovině 16. století. Jejich privilegia městským cechům dovolila v roce 1558 městu vykoupení se z poddanství a přerod do komorního stavu.

POČÁTKY KLOBOUČNICTVÍ V NOVÉM JIČÍNĚ



Průmyslová výroba klobouků v Novém Jičíně se vyvinula tak jako jinde z řemeslné výroby. Počátky novojičínské kloboučnické výroby spadají až do 16. století. Z tohoto období nacházíme v městských knihách zprávy o přítomnosti kloboučníků v Novém Jičíně. V roce 1506 je v knihách připomínán Prokop Klobučník, roku 1519 Duchek řemesla kloboučnického, který u Prokše klobučníka dělá a měl podat svědectví o krádeži 60 zlatých, které měl ukrást v domě Prokše klobučníka panu Matyášovi Sudlicovi jeho služebník Mikuláš Poláček¹⁰. Kloboučnických mistrů však tehdy nebylo tolik, aby se sdružili v cech. Teprve v roce 1630 se kloboučníci obrátili na městskou radu, aby jim vydala cechovní artikuly podle kroměřížského cechu.



Pohled do středověké kloboučnické dílny.

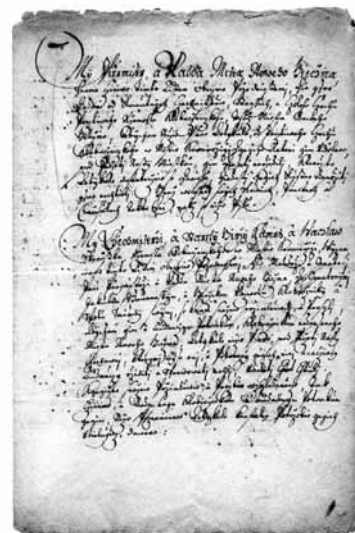
novojičínský purkmistr Georg Schindler a městská rada. Pro nový cech byly formulovány v českém jazyce. Na rozdíl od kroměřížských artikulů však neobsahují ustanovení o náboženských povinnostech. Je to dáno zřejmě tím, že ačkoli byl Nový Jičín již od roku 1624 pod správou olomouckého jezuitského



Veduta města Nového Jičína z roku 1744 od Jana Ignáce Čapka (asi 1713 – 1758).

konviktu, byl stále spjat s protestantskými tradicemi a nepřijal náboženské články obsažené v artikulech biskupského města Kroměříže. Artikuly, které přijali novojičínští kloboučníci, obsahují celkem 14 bodů, které předepisují ustanovení především odborné: např. podmínky pro dosažení mistrovství, ustanovení o učební době, o tovaryších a podobně. Cechovní mistři prodávali své výrobky na trzích, kam neměli přístup cizí prodáváci – s výjimkou výročních trhů.

V roce 1744 byly na Moravě vydány regulované artikuly pro kloboučníky. Podle znění těchto artikulů se stal v cechu kromě volených cechmistrů významným činitelem komisař, který spolupodepisoval cechovní akty. K nim byly připojeny i náboženské články, takže se mistři museli zúčastňovat mnohých náboženských úkonů. Prodloužila se také učební doba z tehdejších tří na čtyři roky. Mistrovské právo udělovala také městská rada. Uchazeč musel po zhotovení tzv. „mistrovského kusu“ požádat, aby mu rada udělila měšťanské a mistrovské právo. V tomtéž roce byly vydány podobné artikuly také pro tovaryše.¹¹



Úvodní list cechovních artikulů kloboučníků z Nového Jičína z roku 1630.

PŘÍCHOD RODINY HÜCKLŮ DO NOVÉHO JIČÍNA A POČÁTKY VÝROBY (1799 – 1868)

Rodina Hücklů má své kořeny v bavorském Würzburgu. Jeden z členů této rodiny jménem Gottfried Hückel odešel v roce 1625 z rodného města a po třinácti letech se usadil ve Fulneku, městě na moravsko-slezském pomezí. Zde se oženil s dcerou soukenického mistra Hielschera jménem Ester. Jejich syn Paul Heinrich studoval v Olomouci na kněžském semináři, avšak studium předčasně ukončil a stal se hejtmanem na hradě Fulneku. Druhý syn Johann Gottfried Hückel se stal po svém otci kloboučnickem. Rodina Hücklů provozovala ve Fulneku kloboučnické řemeslo dalších více než jedno a půl století.¹²



Dům na ulici Generála Hlad'ovy v Novém Jičíně, stav kolem roku 1910.

Roku 1779 se manželům Josefu a Alžbětě Hücklovým narodil ve Fulneku syn a dostal jméno Johann Nepomuk. Naučil se řemeslo u svého otce, který jej poslal do Nového Jičína, kde na základě dispensu a tříleté výuční doby získal roku 1799 mistrovské právo. Od tohoto památného data se uvádí vznik firmy Hückel v Novém Jičíně. O šest let později si vybudoval vlastní dílnu v domě na Courierringu č. 749 (později Höckring č. 4, dnes ulice Generála Hlad'ova č. 4). Hotové zboží pak prodával v místě své provozovny a na trzích. V kloboučnickém cechu získal velký vliv a zároveň se



Mistři a tovaryšové kloboučnického cechu z Nového Jičína, 2. polovina 19. století.

mu podařilo dosáhnout toho, že v roce 1811 byl do kloboučnického cechu přijat i jeho bratr Augustin, kloboučnický mistr z Fulneku. Oba bratři poté provozovali své řemeslo v samostatných dílnách v domech na Dolní bráně číslo p. 16 a 18.¹³

Z manželství Augustina Hückla s Josefou Suzannou vzešel syn Johann Albert Hückel, který v roce 1835 získal mistrovské právo. Téhož roku převzal kloboučnickou dílnu svého strýce Johanna Nepomuka Hückla. V Novém Jičíně se oženil s Josefou Marií Lichnofskou, dcerou soukenického mistra. Z tohoto manželství se narodilo šest dětí, a to dcery Marie, Justina a Josefa a synové Augustin, Johann a Carl. Krátce po smrti svého otce Augustina Hückla



Dům na Dolnobranské ulici v Novém Jičíně, stav kolem roku 1890.



Busta Augustina Thomase Hückla (1786 – 1848) umístěná v roce 1923 v parčíku před vstupem do kloboučnické továrny.

a malá továrna na Dolní bráně už nestačila vyrábět tolik zboží, kolik bylo požadováno. V roce 1867 postavil Johann Hückel filiálku na pozemcích koupených od města Nového Jičína. V tomto prostoru v jižní části města se původně nacházely starobylé rybníky a sádky. Nová filiálka byla rok od roku rozšiřována a po zrušení výroby na Dolní bráně se v roce 1869 stala hlavním střediskem firmy. Ve stejnou dobu se Johann Albert Hückel vzdal svých hlavních aktivit a předal je synům, přičemž do obchodního rejstříku byla zapsána firma Hutfabrik Johann Hückel's Söhne. Ve firmě zůstal až do sklonku svého života jako odborný poradce.



Fotografie výstavby nové kloboučnické továrny z roku 1867.

v roce 1848 spojil Johann Albert Hückel obě dílny v jeden podnik. Nezůstal však pouze u tohoto rozšíření firmy, ale vyslal své tři syny na zkušenou do evropských zemí, aby získali nové poznatky a seznámili se s pokroky v tovární výrobě klobouků. Tato prozíravá myšlenka byla naplněna v roce 1865, kdy s podporou svých synů došel Johann Hückel k rozhodnutí pořídit do výroby nové stroje poháněné parním pohonem. Tento počín byl první svého druhu v celé rakouské monarchii.

Následující obrat obchodu nabral netušený dynamický růst



Továrna na klobouky J. Hückel's Söhne, záběr z roku 1868.

Kloboučník Johann Albert Hückel byl kromě svých podnikatelských aktivit činný také v komunální politice. V roce 1850 byl zvolen do prvního autonomního výboru města Nového Jičína a byl nepřetržitě členem mnoha spolků a sdružení až do roku 1876. V roce 1855 byl poprvé zvolen do rady města Nového Jičína a tento čestný úřad zastával bez přerušení až do roku 1867. O tři



Zlatý záslužný kříž s korunou propůjčený císařem Johannu Albertu Hücklovi (1814 – 1880).

roky později v roce 1870 byl také opětovně zvolen do obecní rady. Jako člen zastupitelstva města Nového Jičína věnoval svou pozornost tehdejší městské cihelně, jejíž správa mu přináležela. Když v roce 1876 opakovaně získaly výrobky kloboučnické firmy nejvyšší ocenění u příležitosti výstavy ve Philadelphii, byly konečně i na nejvyšších státních místech uznány zásluhy Johanna Alberta Hückla a v roce 1877 mu císař František Josef I. (1830 – 1916) propůjčil Zlatý záslužný kříž s korunou.¹⁴



Nejstarší firemní značka s iniciály zakladatele Augustina Thomase Hückla (1786 – 1848).

Po vynálezu parního stroje J. Wattem z roku 1777 se myšlenky zapojení do kloboučnického provozu ujal až Henry A. Wells. Ten roku 1846 vynalezl stroj, který byl nazván „Wellsův formovač“. Nasával na dírkovaný kovový konus zvřecí



Obchodní známka firmy Hutfabrik Johann Hückel's Söhne.

chlupy, které při pravidelném střikání vodou začaly vytvářet tvar velkého plástu. Byla tím tak nahrazena zdoluhavá práce s kloboučnickou střelou. Až deset let po patentování vynálezu se začaly Wellsovy stroje využívat v kloboučnických továrnách a právě rodina Hücklů na tento nový prvek velice rychle zareagovala.¹⁵

HUTFABRIK J. HÜCKEL'S SÖHNE A OBDOBÍ NEJVĚTŠÍCH ÚSPĚCHŮ (1868 – 1914)

Hücklové rozpoznali výhody tovární výroby a jako první v habsburské monarchii založili roku 1865 strojní manufakturu na výrobu klobouků. V roce 1867 byla vystavěna nová továrna,



Fotografie továrny na předměstí Nového Jičína z období kolem roku 1900.

kteří byla vybavena nejmodernějšími stroji. Již tehdy zaměstnávala na 300 zaměstnanců. Dne 1. ledna roku 1868 založil Augustin se svým bratrem Johannem společnost Hutfabrik Johann Hückel's Söhne. Kvalitní výrobky vznikající v nové kloboučnické továrně navázaly na předcházející vynikající úroveň ruční výroby. Se svými produkty pronikli Hücklové záhy na rakouský trh a také do mnoha



Firemní reklama na výrobky Hückel z období těsně před první světovou válkou.

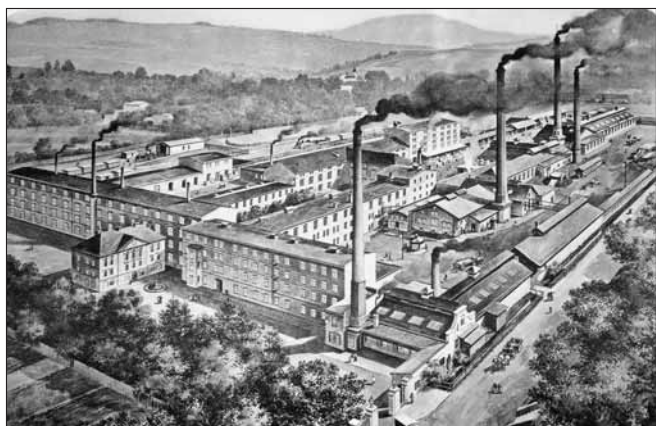


Titulní list katalogu výrobků firmy Hückel vydaného po roce 1893.

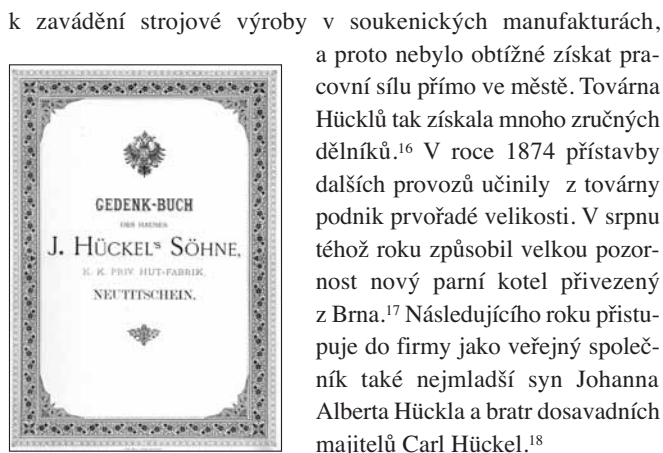
dalších zemí. V letech 1870 – 1871 Hücklové pohotově zareagovali na prusko-francouzskou válku a získali odbytiště nejen na evropských, ale především na zámořských trzích, kam dříve dodávaly své výrobky pruské a francouzské firmy. Hücklové se stali prvními velkými podnikateli, kteří kladli největší důraz na to, aby přivedli své produkty na světový trh. Dosažené úspěchy zavdaly podnět k novému rozšíření a zkvalitnění výroby, což firmě umožnilo získat další oblasti odbytu. Poptávka volala po nabídce. V této době vzrůstala nezaměstnanost vzhledem



Oficiální návštěva představitelů rakousko-uherské armády v továrně v Novém Jičíně roku 1895.



Propagační kresba továrny v Novém Jičíně z roku 1902.



Návštěvní kniha továrny v Novém Jičíně z let 1890 – 1950.

k zavádění strojové výroby v soukenických manufakturách, a proto nebylo obtížné získat pracovní sílu přímo ve městě. Továrna Hücklů tak získala mnoho zručných dělníků.¹⁶ V roce 1874 přístavby dalších provozů učinily z továrny podnik prvořadě velikosti. V srpnu téhož roku způsobil velkou pozornost nový parní kotel přivezený z Brna.¹⁷ Následujícího roku přistupuje do firmy jako veřejný společník také nejmladší syn Johanna Alberta Hückla a bratr dosavadních majitelů Carl Hückel.¹⁸

Ve druhé polovině 19. století obsadili Hücklové v kloboučnickém odvětví přední postavení v rámci rakouských zemích.



Reklama otištěná v časopise Kloboučnické listy v roce 1909.



Titulní list pamětní knihy vydané ke stodesátému výročí založení firmy.

nění mezinárodních trhů po prusko-francouzské válce. S rozvojem průmyslu a pracovních příležitostí ve městě přibývalo i obyvatelstva.¹⁹



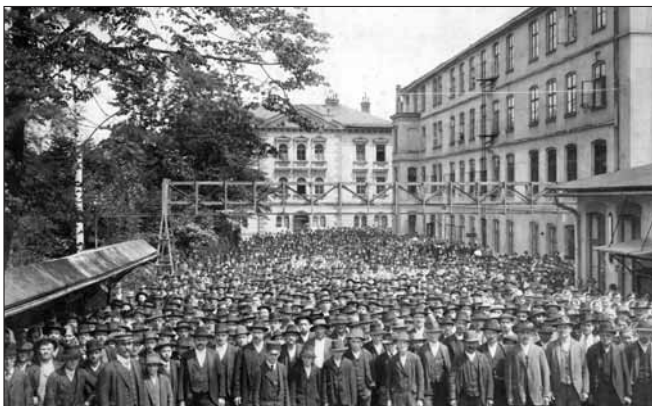
První podnikový hasičský sbor založený v Hücklově kloboučnické továrně.

žnou, odbornou strojní výrobou přes valchu, barvírnu, úpravnu, zdobírnu až do balírní, aby opustily továrnu jako hotové plstěné klobouky.²⁰ Základní surovinou pro výrobu klobouků byla a dodnes je králíčí a zaječí srst, ovčí vlna a vzácně velbloudí srst. Na jeden

Výroba klobouků v tehdejší kloboučnické továrně však nebyla lehkou prací. Denně přišlo do firmy J. Hückel & Söhne ke zpracování na 16 000 kusů kůží; ty putovaly vlasostřížnou, odbornou strojní výrobou přes valchu, barvírnu, úpravnu, zdobírnu až do balírní, aby opustily továrnu jako hotové plstěné klobouky.²⁰



Vozka s pomocníkem se starali o místní přepravu zboží v továrně a okolí, 1910.



Propagační fotografie zaměstnanců továrny v Novém Jičíně, kolem roku 1910.

klobouk se spotřebovalo pět až sedm kožek. Proschlá a napnutá kožka se nejprve zbavila nečistot a srst se namořila směsí rtuti s kyselinou dusičnou, aby se zvýšila její schopnost zplstít se. Po usušení namořené kůže se srst ručně řezala nožem a čistila se vícestrunnou kloboučnickou střelou. Z vyčištěné srsti se navázilo množství potřebné na jeden klobouk a to se rozdělilo se na dva díly. Jeden díl se nafoukal na papír do tvaru trojúhelníka jednostrunnou kloboučnickou střelou. Rozvrstvená hmota se pokropila vodou a poté se na ni položila vložka z papíru, která měla stejný tvar jako rozvrstvená hmota. Byla však o něco menší, takže dva okraje zůs-



Sklad dřevěných forem v kloboučnickém provozu, 1909.

taly nezakryty. Poté se nafoukal druhý díl hmoty a rovněž se pokropil vodou. Vytvořený plást se svinul a nechal se na kamenech zapřít, tím se částečně zplstlil. Podložní papír a vložka se odstranily a dále se plást zpracovával, až byl vlas zcela zplstěn. Tím vznikl polotovár zvaný šišák, který se dále upravoval tvarováním, žehlením, barvením a zdobením.²¹

Důležitým počinem se stalo zřízení mechanické vlasostřížny a její zapojení do procesu vlastní výroby. Hücklové to opět uskutečnili jako první v tehdejší habsburské monarchii. Stejným způsobem začala firma vyrábět všechny doplňky potřebné ke zhotovení klobouků a jejich distribuci, s výjimkou látek na podšívkou, stuh a kůží.²² Na konci 19. století firma zaměstnávala na 1200 osob. Dalších 200 až 300 zaměstnanců, mezi něž patřily většinou manželky Hücklových dělníků, se zabývalo prací pro potřeby závodu doma. V roce 1910 měl podnik už 2000 zaměstnanců.²³



Zdobírna, kde se prováděly závěrečné úpravy klobouků a jejich balení, 1909.

Firma J. Hückel's Söhne se starala taktéž o blaho svých dělníků. Pro stovku rodin zaměstnanců postavila dělnickou kolonii a obytné domy pro úředníky a dílovedoucí. V roce 1868 byla zřízena závodní nemocenská pokladna. Od 1. července 1901 uzavírala firma Hückel s pojišťovnou pro své zaměstnance jako akt dobré vůle smlouvy o starobním a invalidním pojištění úředníků a mistrů, dále pojištění vdov a sirotek. Na dodatečných prémiech za ně zaplatila 143 tisíc korun. V roce 1903 vznikla starobní, vdovská a sirotčí dělnická zaopatřovací pokladna, z níž dostávali podporu staří dělníci, vdovy a sirotci. Firma věnovala ročně do pokladny 12 tisíc korun, avšak samotní dělníci do ní nepřispí-



Fotografie připravených dostavníků pro rozvoz zboží k zákazníkům, kolem roku 1910.

vali. Přípravy na zřízení této pokladny trvaly od konce 19. století. Dokazuje to například výnos dělnického plesu firmy J. Hückel's Söhne v lednu roku 1899, který byl určen této pokladně.²⁴

Podnik se neustále rozšiřoval, což vyžadovalo zapojení i synů

dosavadních výlučných majitelů: Hugo, Hans, Fritz, zástupci čtvrté generace rodiny Hücklů, se stali přímými spolupracovníky. Tři šéfové senioři dbali na to, aby se jim dostalo odborného vzdělání, a proto jejich synové pobývali v cizině, kde získávali stejně jako jejich otcové bohaté zkušenosti a po návratu se zapojili do vedení



Nádraží u Hücklovy továrny bylo známé svou pravidelnou nakládkou a vykládkou materiálu a zboží, kolem roku 1910.

firmy. V roce 1902 jsou do obchodního rejstříku zapsáni Hugo a Otto, v roce 1906 Hans a v roce 1911 Fritz. Všichni se stávají veřejnými společníky.²⁵

Pro věhlas firmy bylo jistě důležité udělení titulu císařského a královského dvorního dodavatele, který byl 26. dubna 1893 zapsán u c. a k. krajského obchodního soudu v Novém Jičíně.²⁶ Titul je vyznamenáním pouze pro vybrané firmy a privilegiem uděleným samotným císařem za kvalitu výrobků. Tento typ obchodní známky mohli nabývat také cizinci a za udělení tohoto titulu se platila taxa 250 zlatých. Na přelomu let 1902 – 1903 byly výrobky firmy Hückel oceněny zlatou medailí na výstavě historických a soudobých kostýmů a jejich doplňků v Petrohradě.²⁷ Jenom to už svědčí o vynikající kvalitě klobouků, které nesly na podšívce název firmy Hückel.

== C. A K. DVORNÍ ==

TOVÁRNA NA KLOBOUKY

J. HÜCKEL'A SYNOVÉ

NOVÝ JIČÍN — VÍDEŇ.

Světová výstava ve Vídni 1873: Pukrovková medaile,
Světová výstava ve Filadelfii 1876: Nejvyšší vyznamenání,
Světová výstava v Paříži 1878: Velká zlatá medaile,
Světová výstava v Chicagu 1893: Nejvyšší vyznamenání,
Světová výstava v Paříži 1900: Grand Prix,
Petrohrad 1902–1903: Velká zlatá medaile.

Největší a nejstarší továrna vlasových
klobouků v Rakousko-Uhersku

Založeno roku 1799.

Reklamní upoutávka určená pro české kloboučníky a odběratele.



Logotyp z konce 19. století.



Vlasostřižna, proces seřezávání a třídění srsti, 1909.



Zdobírna, proces úpravy polotovarů, 1909.



Plástevna, proces pláštění plstěných polotovarů, 1909.



Zdobírna, tisk podšívek, 1909.



Proces ručního tvarování klobouků, 1909.



Expedice, balení polotovarů, 1909.

AUGUSTIN, JOHANN A CARL HÜCKLOVÉ

Augustin Hückel (1838 – 1917) se v roce 1869 oženil s Angelou, dcerou tehdejšího statkáře Ferdinanda Hosche. Měli spolu čtyři děti: Stefanií, Huga, Augustina a Fritze. Jejich manželství bylo podle rodinné kroniky, kterou napsal jeho vnuk Hugo Augustin Hückel, velmi šťastné. Augustinovým životním osudem se stalo cestování, již ve svém mládí v letech 1854 až 1859 pu-



Augustin Hückel (1838 – 1917).

toval po Evropě jako kloboučnický tovaryš. Dostavnickem navštívil města Ulm, Offenbach, Frankfurt nad Mohanem a Paříž. Po svém návratu domů převzal podnik po svém otci a využil své bohaté zkušenosti z cest.²⁸ Z jeho absolvovaných cest po světě se zmiňuje vnuk ve svých zápiscích o těch, ze kterých si odnesl pro kloboučnické podnikání nejvíce poznatků a inspirací – hlavně z oblasti módy. Augustin navštívil severské země Evropy, zavítal do Konstantinopole, Athén, Egypta a do Spojených států. Zároveň jevil také velice čilý zájem o rozvoj města Nového Jičína a v roce 1870 se stal členem obecního výboru, v němž s několika přestávkami setrval až do roku 1909. Vší silou podporoval výstavbu novojičínské dráhy a od jejího vzniku až do roku 1908 byl členem výboru pro místní dráhu. Růst daní pro město, spojený s rozvojem firmy Hutfabrik J. Hückel's Söhne, přiměl činitele k realizaci plánů spojených se všeobecně prospěšným podnikáním. Došlo tak k výstavbě vodovodu, městských jatek a mnoha dalších užitečných zařízení pro město. Augustinu Hücklovi a jeho mladšímu bratru Johannovi vděčí Nový Jičín za významnou podporu řemesel, zvláště pak stavebnictví. Interiéry svých vil si nechali zařídit domácími řemeslníky. Dokázali tak, že domácí řemeslo, má-li podporu, může být vynikající kvality.²⁹ Díky svým zásluhám o město byl Augustin Hückel na zasedání obecního výboru dne 14. ledna 1910 jednohlasně zvolen za čestného občana. Důležitost a velikost osobnosti tohoto podnikatele dokazuje i to, že mu byla udělena osobní audi-

ence u císaře Františka Josefa I., který mu poděkoval za jeho zásluhy v oblasti tvorby a rozvoje důležitého průmyslového odvětví v Rakousku. Císař mu propůjčil Řád železné koruny III. třídy.³⁰ Augustin Hückel zemřel 5. srpna 1917 v osmdesáti letech. Rakousko-uherské kloboučnické noviny ve Vídni, hlavní list rakouského kloboučnického průmyslu, uvádí oznámení věnované památce Augustina Hückla, kterou otiskl ve svém vzpomínkovém listě Augustin Hosch, následujícími řádky: „A protože život tohoto významného a vynikajícího muže je už navěky uzavřen, hodí se pro věčnou památku zdůraznit, jak se vyvíjel život Augustina Hückla, který s moudrou předvídavostí vyzvedl svůj podnik na takovou výši, na kterou nikdo z jemu rovných na kontinentě nedosáhl, a jak tímto způsobem pozvedl slávu kloboučnického průmyslu až do dalekých a na opačné straně oceánu ležících zemí.“³¹ Tyto řádky dokazují, jakého významu dosáhl Augustin Hückel v kloboučnickém průmyslu nejen v Novém Jičíně a okolí, ale v celé monarchii. List o osobnosti Augustina Hückla dále píše, že jestliže byl komerční rada Peter Habig osobně zakladatelem rakouské kloboučnické módy a vytvořil tuzemský značkový klobouk, který se ve spojení se jménem Habig proslavil v Rakousku, v Německu a také ve všech jiných kulturních státech, pak byl Augustin Hückel tím, který v předstihu své doby, v těch dnech, kdy se rakouský kloboučnický průmysl nacházel ještě v prvotním a nejjednodušším stádiu rozvoje, rozpoznal význam strojího provozu a velkého průmyslového zařízení a svůj podnik dovedl k velkoleposti. Válka byla poučením o tom, jak je nebývale důležité pro každý stát, aby se díky co největší rozmanitosti a vybrané kvalitě výrobků stal ve vlastní zemi nezávislým na zahraničí. Hospodářská síla státu a zhodnocení jeho měny závisejí na schopnosti opatřit výrobkům každé jednotlivé země co možná největší odbyt do zahraničí. Tuto zásadu správně předvídal a uskutečnil Augustin Hückel, v čemž spočívá jeho velká zásluha v oblasti podnikání.³²

Druhý syn Johanna Alberta Hückla a Josefy



Johann Franz Hückel (1843 – 1917).

Marie Lichnovské jménem Johann Hückel (1843 – 1917) se taktéž vyučil v dílně svého otce kloboučnickému řemeslu. Odešel do ciziny jako tovaryš podobně jako jeho bratr Augustin a pobýval hlavně v německých zemích. Po založení společnosti roku 1867 se stal obchodním ředitelem a dlouhá léta byl členem olomoucké obchodní a živnostenské komory. V květnu roku 1872 se oženil s Fanny Schustalovou, dcerou Ignáce Schustaly, zakladatele a majitele továrny na vagony v Kopřivnici. Z jejich manželství vzešlo osm dětí, a to čtyři dcery a čtyři synové. Dcera Jella byla manželkou c. k. viceprezidenta moravského místodržitelství dr. Huga Reissigera. Další dcera Berta získala sňatkem jméno Habigová. Třetí dcera Else byla manželkou ministerského tajemníka Eduarda rytíře von Lumbe a dcera Fanny byla manželkou c. k. ministerského rady dr. Richarda Schaukala. Dva nejstarší synové Otto a Hans pokračovali v řemeslu svého otce a byli společníky firmy J. Hückel's Söhne. Společně se svými bratry byl Johann 14. ledna 1910 také jmenován čestným občanem města Nového Jičína.³³

Nejmladší z bratrů Carl (1850 – 1917) po studiu na nižší a vyšší reálce v Opavě odešel do Vídně, aby se zde vyučil sedlářskému řemeslu u dvorního sedlářského mistra Hermanna Lichnovského. Brzy byl povolán do domovské kloboučnické továrny, aby se stal jedním ze společníků nově vznikající firmy. Jako veřejný společník firmy však přistoupil až v roce 1875. Aby si



Carl Hückel (1850 – 1917).

rozšířil své znalosti v kloboučnické výrobě, odcestoval v roce 1876 do Philadelphie. O několik let později tuto cestu zopakoval a navštívil další kloboučnické továrny ve Francii, Belgii, Itálii a Anglii. V Anglii poznal nejnovější zařízení k výrobě klobouků a následně jej zavedl do výrobního podniku v Novém Jičíně. V době rozvoje továrny se Carl Hückel veřejně neangažoval. Jeho obchodní činnost mu vyplňovala největší část denní práce. Svými současníky byl viděn jako skromná a vážená osoba, která svou dobročinnou práci dělala skrytě, nikoli na očích veřejnosti. Společně se svými bratry vystoupil ve veřejném dobročinném zájmu jen jednou, a to když společně s nimi založil nadaci starobince Augustina, Johanna a Carla Hückelových na Hřbitovní ulici. Carl Hückel byl velkým milovníkem umění. Jeho zájem a porozumění pro malířství a vý-



Současný záběr na „italský sen v náručí Vídeňského lesa“ neboli Hückelovy vily pohledem fotografa Ladislava Šmitkeho.

tvárné umění našel uplatnění ve formě podpory mladých snahových talentů, kterým umožnil vzdělávat se na uměleckých školách, a tímto způsobem získávat důstojné postavení v uměleckém životě. Finančně dotoval domácí spolky a sám byl dlouholetým členem tělovýchovného a hasičského spolku. Osobnost Carla Hückla byla poněkud odlišná v tom slova smyslu, že nezaložil rodinu a nevytvořil domov. Byl svobodomyšlným člověkem, který hodně cestoval. Věnoval se aktivně své životní práci a při vhodných příležitostech dával prostor promyšlenému sklonu k uměleckým prožitkům a také dobročinnosti. Zastupitelstvo města Nového Jičína na svém zasedání 14. ledna 1910 zhodnotilo jeho zásluhy o město, uznalo jeho lidumilné výkony a jmenovalo ho podobně jako oba další bratry čestným občanem.³⁴

Johann Hückel

August Hückel

Carl Hückel

ANGELA A FANNY HÜCKEL – MANŽELKY ÚSPĚŠNÝCH PODNIKATELŮ

Vztahy mezi muži a ženami prošly v období takzvaného „dlouhého 19. století“ mnoha proměnami a zvraty, které ve století 20. vyústily ve změny nejen ve vnímání postavení obou pohlaví ve společnosti, ale také v legislativě. Dějiny 19. století nahlížené pomocí „gender studies“ nám mohou doplnit a vylepšit celkový obraz této doby. Ať už šlo o sféru privátní či veřejnou, muži a ženy se potýkali nejen spolu navzájem, ale také s problémy týkajícími se obou pohlaví: jako rodina, manželství, domácnost a její příjem, děti a jejich výchova, vzdělání i finanční zabezpečení, a zároveň i všechny záležitosti spojující lidi jako občany města, respektive státu – daně nebo volby a další občanská práva a povinnosti. Tak by historie Nového Jičína a jeho okolí nebyla úplná pouze popsáním skutků ctihodných pánů z radnice či městské elity bez zobrazení podpory, jíž se jim dostávalo od jejich matek, manželek a dětí. A s ženami pomalu vstupujícími do sféry veřejné se stala přítomnost ženského prvku v životě města na konci 19. století mnohem zřetelnější.



Angela Hückel (1848 – 1914).

Angela Hückel se narodila 8. června 1848 v rodině statkáře Ferdinanda Hosche v Haliči. Poté, co se jí dostalo mnohaletého vzdělání ve vídeňském vzdělávacím ústavu, poznala po svém návratu do Nového Jičína místního mladého továrníka, který se svými dvěma mladšími bratry teprve před nedávnem zřídil kloboučnickou firmu, a právě měl plné ruce práce se stavbou moderní továrny na okraji prudce se rozvíjícího města. Bohužel, není nám známo, zda byl sňatek dohodnut za Angelu jejími příbuznými, či se na výběru svého partnera aktivně podílela. Svatba se uskutečnila

A jaký konkrétně byl život dvou manželek významných průmyslníků a zástupců městských elit, které na dění v Novém Jičíně působily především na přelomu 19. a 20. století? Jaké možnosti se jim naskývaly při snaze vyjádřit samy sebe, svou individualitu či osobní preference? Jak ovlivnily tvář města před masivnějším zapojením žen do veřejného života během 20. století?

16. ledna 1869 ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie. Angele bylo necelých 21, Augustovi necelých 31 let. Angela se stala nejen matkou čtyř dětí a posléze babičkou jedenácti vnoučat,³⁵ ale podílela se také na veřejném životě ve městě, kde žila.

Angažovala se v záležitostech Čtenářského spolku a Podpůrného školního spolku. Vystupovala jejich jménem v tisku, zvala členy i veřejnost na setkání. Angela byla ve společnosti natolik oblíbená a její kulturní rozhled a kultivovanost natolik ceněny, že si ji představitelé novojičínského hudebního spolku Männergesangverein vyvolili za kmotru vlajky. Tou se také 8. června 1889 stala, a ve funkci setrvala až do smrti v roce 1914. Nutno dodat, že Mužský pěvecký sbor zpíval už na její svatbě s Augustem Hückelem. Jako kmotra spolku také připravovala pohoštění pro členy sboru a jejich hostů, kdykoliv k ní zavítali na návštěvu. Na oplátku sbor a jeho vystoupení využívala při svých charitativních aktivitách. Pod jejím vedením vznikaly taktéž sbírky pro městskou chudinu, obyvatele městského chudobince, pro vdovy po šenkovníích měšťanech i zaměstnancích podniku jejího manžela.³⁶



Městský chudobinec v Novém Jičíně s kaplí sv. Ondřeje na fotografii z konce 19. století.

Tím přispívala k sociální politice rodiny Hücklů, kterou se snažili předejít případným stávkám a sociálním nepokojům, narušujících čas od času poklid kravařské metropole.³⁷

V nově zbudovaném Spolkovém domě se často konaly různé dělnické plesy, či mikulášská nadílka pro zaměstnance kloboučnické továrny.

Na společenské akce, konané pro zaměstnance firmy v němec-



Německý spolkový dům v Novém Jičíně na fotografii z konce 19. století.

kém Spolkovém domě, jako byly dělnické plesy, byla seznávána honorace ze širokého okolí, a Angele se tak otvíralo další pole její možné působnosti: výběr vhodných partnerů pro její děti. Na jednom z dělnických plesů poznala svého budoucího manžela i její dcera Stephanie, Alberta rytíře von Jantsch, c. k. vrchního radu a vrchního státního návladního.³⁸

S budoucí ženou seznámila i jednoho ze svých synů, Huga. Představila mu Christinu Morgenstern, svou příbuznou s německými a skotskými předky. Stalo se tak ve Philadelphii na podzim roku 1896, na jedné z Angeliných četných reprezentačních cest do zahraničí.³⁹

Angela zemřela 6. srpna 1914, po vypuknutí 1. světové války, v Karlových Varech, doprovázena pouze jednou ze svých snach. V lázeňském městě se kvůli přísným podmínkám upravujícím civilní přepravu odehrál i tichý pohřeb. Novojičínský občané se tak mohli účastnit pouze zádušní mše. Tělo bylo později převezeno a uloženo do rodinné hrobky na novojičínském hřbitově.⁴⁰

O druhé z dam Hückelových tolik informací nemáme. Franziska se narodila se 11. července 1852 v Kopřivnici nedaleko Nového Jičína. Její otec Ignác Schustala byl zakladatelem továrny na kočáry, později proslavené svými automobily značky TATRA. Když se 28. května 1872 provdala za Johanna Hückela, bylo jí dvacet, jemu dvacet devět let. Měli spolu osm dětí, a to byl zřejmě důvod, proč Fanny nebyla ve veřejné sféře viditelná tolik jako Angela.⁴¹

Zatímco Angela porodila první dvě děti, a pak měla více než jedenáct let na jejich výchovu i svůj bohatý společenský život, než se jí narodilo třetí dítě, Fanny rodila téměř každé dva až tři roky, a zároveň se starala o výchovu starších potomků. Poslední syn Fanny Carl Ernest se narodil měsíc po dvacátých narozeninách své se-

střenice Stephanie, Angeliny dcery.

Fanny byla pravděpodobně také členkou různých spolků, především těch charitativní nebo výchovné povahy, ale v druhé polovině 19. století to byla spíše společenská povinnost.⁴²

Spolková činnost byla nejen částečně módní záležitostí, protože podílet se na ní patřilo ve společnosti k dobrému tónu, ale členství ve spolcích byla pro ženy pravděpodobně nejsnazší cesta, jak se podílet na veřejném životě svého města a zároveň pomoci svým ne tak úspěšným spoluobčanům.

Fanny Hückelová zemřela 3. listopadu 1919 v Novém Jičíně na ochrnutí srdce, coby vážená vdova po váženém podnikateli.⁴³

Jaký byl tedy život dvou zástupkyň nových městských elit? Jaké možnosti měly při snaze vyjádřit své záliby a osobní preference? Bylo jich dost, byly-li svolné pohybovat se v rámci předem daných společenských pravidel, ve kterých byly vychovány. Angela možná vedla rozmanitější společenský život než Fanny, a zpráva o její smrti v místních novinách zabrala celou jednu stranu. Na druhou stranu Fanny pravděpodobně žila tichým životem stovek dalších žen, podporujících své muže péčí o společnou domácnost a jejich děti. Ne tak pozoruhodným a oslnivým, ale také významným a důležitým. Jejich smrt symbolicky předcházela změnám, které přinesla 1. světová válka: větší emancipaci žen i jejich postupné aktivní zapojování do podnikání.⁴⁴



Franziska (Fanny) Hückel (1852 – 1919).



Část hřbitova v Novém Jičíně s náhrobky rodiny Hücklů, 1. třetina 20. století.

FRITZ HÜCKL – AUTOMOBILOVÝ ZÁVODNÍK A KONSTRUKTÉR

Jméno Fritze Hückla je nejčastěji spojováno s provozem kloboučnické továrny v Novém Jičíně, po druhé světové válce pak ve Weilheimu. Nelze opomenout automobilovou vášeň tohoto člena rodiny, která na přelomu 19. a 20. století jako jedna z prvních v Novém Jičíně vlastnila automobil. Friedrich Paul Hückel se narodil 22. června 1885 v Novém Jičíně Augustinu Hücklovi a jeho manželce Angele Hückel. V rodině, která přinesla technický pokrok a revoluční inovace do kloboučnického odvětví průmyslu, se střetával od dětství s nejnovějšími technickými vymoženostmi té doby. Vliv na to mělo nejen dostatečné finanční zázemí rodiny, ale také získané technické vzdělání ukončené titulem inženýra⁴⁵.

První počiny na sebe nenechaly dlouho čekat. Již v roce 1906 se Fritz Hückel společně s Otto Klossem pokoušel sestavit vlastní osobní vozidlo s čtyřválcovým motorem, jak dokládají jejich různé společné náčrty.

Jeho manželkou se 23. 11. 1908 ve Vídni stala Olga Maria rozená Lichnofsky (17. 9. 1887 Vídeň – 8. 1. 1936 Nový Jičín). Narodili se jim synové Friedrich (Fritz) Augustin a Peter a dcera Lotte Hückel.

Láska k automobilům přivedla Fritze Hückla již záhy v mládí také k automobilovým závodům. Na začátku 20. století se při nich střetávali nejen konstruktéři a fandové nového sportovního odvětví – automobilismu, ale také finančně nezávislí podnikatelé, šlechta a dokonce i členové panovnického rodu. Fritz Hückel si své první auto pořídil již v roce 1910 u automobilky v Kopřivnici (tehdy Nesselndorf) a jednalo se o typ "S" 1910 16/18 PS. Již následujícího roku se ve svých dvaceti pěti letech zúčastnil prvních automobilových závodů.



Fritz Hückel při Alpském závodě v roce 1911.

Ve dnech 13. – 16. 5. 1911 se Fritz Hückel ve voze s číslem 6 společně s další známou osobností automobilového sportu Hansem Ledwinkou ve voze č. 15 účastnil s kopřivnickým automobilem Nesselndorfer (Kopřivničan) závodů „Die Oesterreichische Alpenfahrt“. Oba vozy měly značkové pneumatiky Pirelli a čekal je závod dlouhý 1421 km. V závodě zvítězil tovární tým Austro-Daimler v čele s ředitelem Ferdinandem Porsche. Oba závodníci s vozy kopřivnické automobilky byli však velmi úspěšní, sám Fritz Hückel získal cenné body za druhé místo v jednotlivcích, Velkou stříbrnou medaili a diplom. Ve svém interview po závodě sdělil, že k jeho cestě je málo co dodat, motor šlapal kolosálně a nemusel být otevírán jeho kryt. Jedinou obtíží podle jeho slov byla jeho špatná znalost cesty Klagenfurt – Graz⁴⁶.

Fritz Hückel se v lednu roku 1912 zúčastnil také druhého ročníku nejslavnějšího závodu „Rallye Monte Carlo“. Při prvním ročníku si získal nový závod velký ohlas po celé Evropě, a tak nebylo divu, že hvězdicová jízda byla pro druhý ročník vypsána z celkem devíti startovních míst – Berlína, Amsterdamu, Petrohradu, Le Havre,



Fritz Hückel při Rallye Monte Carlo v roce 1912.

Paříže, Ženevy, Boulogne-sur-Mer, Bruselu a hlavního města našich zemí Vídně. Z císařské Vídně odjely vozy 21. ledna 1912 směrem na monacké knížectví. Spolujezdci ve voze č. 5 Fritze Hückla byli Eduard Schlosser a Viktor Thonet z Bystřice pod Hostýnem, mezi účastníky vídeňského startu byl i známý jezdec Alexander „Saša“ hrabě Kolowrat. S kopřivnickým automobilem 60 PH Nesselndorfer musel Fritz Hückel absolvovat celkem 1319 km dlouhou trať, na které s časem 64 hodin a 40 minut skončil jako šestý jezdec v cíli s průměrnou rychlostí 20,3 km/h. V celkovém závodě tehdy zvítězil J. Beutler jedoucí z Berlína na voze Berliet 16 HP, následován kapitánem von Esmarchem na Dürkoppu a třetím v pořadí se umístil P. Meunier s automobilem Delaunay.⁴⁷

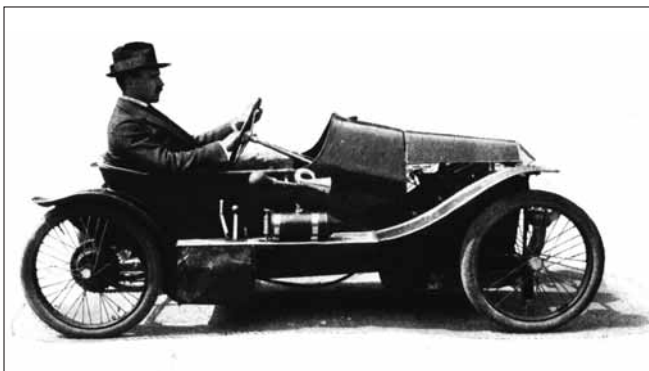


Logo Moravsko - Slezského automobilového klubu.

V novojičínské rodině Hücklů se láska k automobilismu na počátku 20. století velice slibně ujala. Zapisovatelem tehdejšího Moravsko-slezského automobilového klubu byl Fritzův bratranec Otto Hückel (*1873 – †1949). Moravsko – Slezský automobilový klub byl založen 29. března 1908 v Brně a ještě téhož roku se jeho členem stal právě Otto Hückel. Se vznikem Československé republiky vznikl v roce 1924 konkurenční Československý automobilový klub pro Moravu a Slezsko.

Společně s mnoha jezdci, mezi nimiž figuroval také vůz arcivévody Karla Františka Josefa, posledního císaře a českého krále, byl Fritz Hückel přihlášen také do proslulého Rakouského alpského závodu v roce 1912. Závodu se však nakonec nezúčastnil.⁴⁸

V roce 1913 byl v časopise Allgemeine Automobil – Zeitung prezentován konstrukční typ cyclecaru – model novojičínského rodáka Fritze Hückla nazvaném Austro-cyclecar. Jednalo se o automobil levné výroby, který byl zkonstruován pro jednu osobu. Jednoduchá konstrukce podvozku zahrnovala motor s válci do „V“ o výkonu 7 HP (koňských sil). Vůz vážil celkem 260 kilogramů a řidič seděl v otevřené kapotě. Cena vozu v sériové výrobě se pohybovala kolem 3000 Korun.⁴⁹



Fritz Hückel a jeho Austro-cyclecar v roce 1913.

V neděli 5. dubna 1914 při závodech do vrchu Zbraslav – Jíloviště se účastnil Fritz Hückel ve třídě cyclecarů. Závod uspořádal Český Klub Automobilistů a vrchním pořadatelem závodu byl továrník Prokop Fořt. Se svým Austro-cyclecarem skončil Fritz Hü-

ckel za deštivého počasí v čase 6 hodin a 52 minut na výborném druhém místě. Jednalo se o speciální typ malých nízkorozpočtových vozů, vyráběných v letech 1910 – 1920, které při závodech měly svou vlastní třídu.⁵⁰

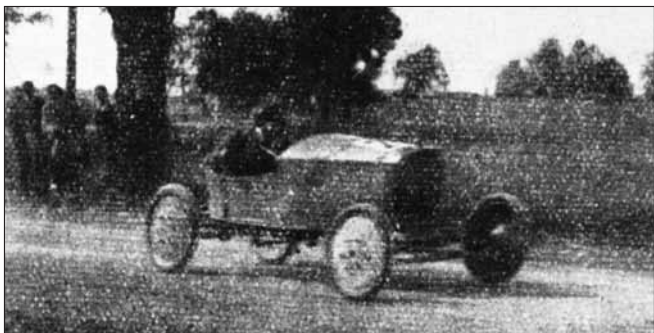
Světová válka přinesla pro mnohé velké rozčarování. Fritz Hückel se jí také účastnil jako člen c. k. dobrovolnického automobilového sboru a jeho fotografie přinesly společně s dalšími nadšenými automobilisty známé noviny Allgemeine Automobil – Zeitung.⁵¹

Okouzlení automobilovým sportem a zkušenostmi s šestiválcovými vozy kopřivnické automobilky zúročil Fritz Hückel kolem roku 1921, kdy založil vlastní malou sériovou produkci sportovních automobilů se značkou Gnom Hückel (někdy též Gnome Hückel). V roce 1935 uvedl svůj první vůz Hückel Special s šestiválcovým motorem Tatra, ale větší sériová výroba nebyla zavedena.

U kopřivnické automobilky byl závodním jezdce i v letech 1925-26, 1928, 1931 a 1934. Fritz Hückel zůstal věrný hlavně domácím tratím, například na slavných závodech do vrchu „Ecce Homo“ v letech 1921, 1922, 1926, 1927, 1933 a 1937 se participoval vlastními i továrními vozy. První ročník mezinárodního závodu do vrchu „Ecce Homo“ organizovaný Moravsko – Slezským automobilovým klubem se konal v neděli 2. 10. 1921 a stal se důstojným ukončením automobilové sezóny v nové Československé republice. Zúčastnilo se jej 41 závodníků v celkem deseti kategoriích. První ročník tohoto závodu byl připravován již pro rok 1914, ale překazila jej válka. Automobilový sen byl však nakonec v roce 1921 oživen parádní podívanou, na jejíž konání měl velkou zásluhu i novojičínský rodák Fritz Hückel. Trať o délce téměř 8 km s ostrými zatáčkami probíhala převážně lesem, rovinek bylo v okolí Šumperka málo. Sedmá kategorie vozů zvaných voituretty (také cyclocary) měla svého dvojího vítěze – jak závodníka, tak konstruktéra Fritze Hückla ve svém vlastním voze Gnom Hückel. Na třetím místě dorazil další Hücklův Gnom pilotovaný Ing. Proskowcem.⁵²

Na 51 účastníků se dostavilo na Zbraslavské závodiště u Prahy, aby se zúčastnilo prvního československého závodu sezóny II. ročníku Zbraslav – Jíloviště. V neděli 30. dubna 1922 v 9.00 hod bylo hmoždířem odstartováno. Na 50 tisíc diváků bylo svědky obrovské podívané. Zde v kategorii cyclocarů s obsahem do 1100 ccm zvítězil v čase 5:48.70 Fritz Hückel se svým vlastním vozem Gnom Hückel.⁵³

V neděli 24. 9. 1922 na II. ročníku závodu „Ecce Homo“ se odehrál úporný boj opět v okolí moravského Šternberka. V kategorii sériových vozů do 1100 ccm zvítězil s časem 8:53.3 Fritz Hückel



Fritz Hückel a jeho vůz Gnom Hückel při závodech Ecce Homo v roce 1922.

ve svém voze Gnome Hückel s více jak hodinovým náskokem. Denní tisk referoval o velkém úspěchu tohoto jezdce a konstruktéra nad četnou mezinárodní konkurencí. Bylo to jen potvrzení úspěchu, kterého dosáhl již v prvním závodě této sezóny na Zbraslavském závodisti. Nejlepšího času dne dosáhla šestiválcová Tatra z Kopřivnické vozovky a. s. pilotovaná Rudolfem Mittermüllerem.⁵⁴

Fantastický výsledek předvedl již vyzrálý automobilový závodník Fritz Hückel v sicilském slavném závodě „Targa Florio“ dne 3. května 1925. Tehdy získal s vozem Tatra 12 první místo v kategorii do 1100 ccm časem 5 hodin 31 minut a 29 vteřin. Další tatrovácký jezdec Karel Sponer skončil pouhých pět minut za ním na druhém místě. Specifikací slavného okruhu „de la Madonie“ o délce 108 km bylo hlavně velké výškové převýšení, které činilo kolem 900 metrů, a oba závodníci svým výkonem na 324 km dlouhé trati překonali tehdy platný rekord.⁵⁵ Závodní vůz Tatra 12 se odlišoval od svého sériového předchůdce Tatry 11 brzdami všech čtyř kol, motorem a karoserií. Motor prý dosahoval 5000 otáček a kompresní poměr se zvětšil na 1:5,4 a dosahoval výkonu cca 30 koní a vůz tím i maximální rychlosti byla 120 km/h. Nádrž s palivem byla umístěna nad zadní nápravou.⁵⁶

Telegram o patrně nejslavnějším vítězství Fritze Hückla v závodech došel po závodu hned druhý den 4. 5. 1925 do kopřivnické automobilky. Oslavné informace byly zveřejněny v denním tisku. Národní listy zveřejnily, že „...start Tater byl vlastně soukromým podnikem nadšeného sportmana B. Hückla. Jeho podnikavost, výborný sportovní duch i znamenité umění byly odměněny úspěchem, jakým se nemnoho amateuů ve světě vůbec může honositi.“ Význam podtrhl i odstavec: „Malá Tatra, která v r. 1923 vstoupila na trh jako originelní řešení lidového vozu, dobyla nepřehledné

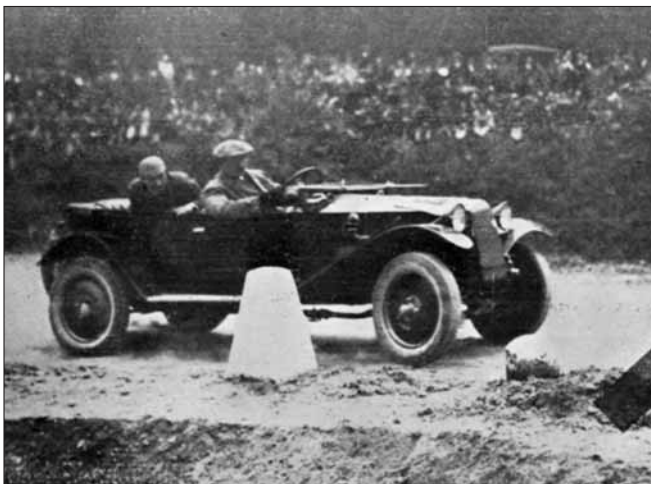
řady úspěchů doma i v cizině, v závodech i v soutěžích a v neděli je vyvrcholila na Sicílii v závodě, o jehož počty léta urputné boje sváděly průmysly italský, francouzský, německý i rakouský a nyní i československý. Úspěch tohoto druhu slouží především známosti továrny ve světě, ale odlesk jeho padá na celý automobilový průmysl země. Kopřivničtí – ať jmenujeme pouze ředitele p. Ringhofferu, tvůrce malé Tatry řed. Ledvinku – zasluhují upřímných gratulací, do nichž ovšem nutno zahrnouti p. Hückla jako bezprostředního strůjce slavného dne, jenž bude zlatým písmem zapsán v dějinách československého automobilismu.“⁵⁷ Je zajímavé, že novojičínské noviny Deutsche Volkszeitung přešly tuto událost bez zveřejnění. Přesto všechny přední noviny o ní psaly.⁵⁸



Fritz Hückel se svou Tatrou při závodě Targa Florio v roce 1925.

Velké věci se zrodily v neděli 19. 9. 1926 při VI. ročníku „Ecce Homo“, který za nádherného počasí navštívilo na 20 tisíc diváků. V kategorii cestovních vozů způsobil senzací Josef Veřmiřovský, který s dvoulitrovým šestiválcem Tatra skončil první a svým časem těsně za více než pětilitrovým vozem Mercedes. Také Eliška Junková zůstala pouhých 17 vteřin se svým vítězným Bugatti za vozy silnějších tříd. Senzačně vyhrál také Fritz Hückel v kategorii cestovních vozů do 1100 ccm.⁵⁹

V neděli 5. června 1927 závod „Moravská Zbraslav“ resp. IV. ročník závodu Brno – Soběšice pořádaný Československý automobilový klub pro Moravu a Slezsko se odehrál v deštivém počasí, které však neodradilo spousty diváků. Mezi 80 přihlášenými jezdci vynikla obzvláště Eliška Junková se svým rekordním časem dne na okruhu dlouhém 3500 metrů. V kategorii závodních automobilů do 1100 ccm zvítězil Fritz Hückel na svém voze Fritz Hückel Special. Svým časem 3:01.4 vytvořil traťový rekord, kterým překonal předchozí z roku 1925 o takřka půl hodiny.⁶⁰



Fritz Hückel na voze Tatra při závodech Ecce Homo v roce 1925.

S vozem Fritz Hückel Special náš automobilový závodník v roce 1927 kvalifikoval do II. mezinárodního závodu na okruhu u hory Pradědu v Jeseníkách.⁶¹ Závod pořádaný Moravsko – Slezským automobilovým klubem se odehrál v neděli 19. června 1927 a zvláště pak rekordu a prvních dvou míst v cíli manželského páru Junkových na svých strojích Bugatti. Na okruhu kolem Karlovy Studánky vládlo toho dne krásné počasí a výtečná sportovní atmosféra. V závodech vozů startovalo celkem 15 strojů. Zajímavá vlastní konstrukce vozu Fritze Hückla však utrpěla defekt v průběhu prvního kola, a tak závodník přišel o umístění.⁶²

V sobotu 17. 9. 1927 celý den přelilo a VIII. ročník závodu „Ecce Homo“ pořádaný Moravsko – Slezským automobilovým klubem vypadal beznadějně. Večer však déšť ustal a na druhý den v neděli se udělalo krásné počasí. Na trať vyrazil také Fritz Hückel se svým vozem Fritz Hückel Special a byl to pro něj výborný závod. Zvítězil v kategorii závodních vozů do 1100 ccm a časem 7:06.4 minut ustanovil nový rekord pro danou kategorii vozů. Nejlepší čas dne získal ve vyšší závodní třídě Čeněk Junek na Bugatti.⁶³

V roce 1928 se jako sportovní komisař participoval Fritz Hückel na „Tatra závodech do vrchu“, kde také uspěl jako jezdec prvním místem v kategorii cestovních vozů do 2000 ccm.

Je jasné, že vyšší věk a fyzická výdrž nedovolila Fritzovi Hücklovi účast v dalších nově vznikajících soutěžích, jako byla Grand Prix v Brně, která 28. 9. 1930 zahájila svou první sezónu. Přesto však jako aktivní člen automobilového klubu pokračoval v závodění v jiných soutěžích.

Po dvouleté přestávce se závod „Ecce Homo“ podařilo pořadateli znovu vzkřísit, a to v neděli 10. 9. 1933. Účast Fritze Hückla s vozem Tatra nebyla úspěšná a nezískal platné umístění. Nejlepší čas tehdy získal Zdeněk Pohl se svým vozem Bugatti.⁶⁴

V roce 1936 postihla Fritze Hückla tragédie v podobě úmrtí milované manželky Olgy. Zemřela ve věku pouhých 49 let. Místo jejího místa posledního odpočinku bylo vybráno na novojičínském hřbitově v rodinné hrobce Augustina Hückla.

Poslední rychlostní závod automobilů do vrchu s názvem „Ecce Homo“ před druhou světovou válkou se konal 5. 9. roku 1937. Fritz Hückel jej absolvoval s vozem BMW a jeho syn Peter Hückel ve voze Škoda MG. V čase 7 hodin a 44 minut skončil Peter Hückel na druhém místě v kategorii cestovních automobilů do 1750 ccm.⁶⁵

Rok 1938 byl již smutným mementem mori automobilového závodění. Závod Zbraslav – Jíloviště byl vzhledem ke světové krizi zrušen. Ještě téhož roku se Fritz Hückel jako soukromý jezdec účastnil s vozem Steyr 220 ve skupině D do 3000 ccm závodu „Deutsche Alpenfahrt“.



Fritz Hückel s vozem Steyer při Německém alpském závodě v roce 1938.

Nadcházející světový konflikt zakončil větší angažovanost Fritze Hückla v automobilových počinech. Jeho hlavním cílem po skončení války bylo znovuoobnovit produkci klobouků v novém domově v německém Weilheimu. Přesto dál navštěvoval automobilové závody a setkával se svými přáteli při vůni benzínu. S příchodem druhé světové války a díky změnám, které zasáhly celou Evropu, automobilové závodění Fritze Hückla končí a při závodech se již jen jako divák setkával se svým přítelem a novojičínským rodákem – Alfredem Neubauerem (1891 – 1980). Fritz Hückel umírá 12. ledna 1973 v Mnichově. Jméno rodáka z Nového Jičína nadále zůstává spojeno s počátky evropského automobilového sportu jako jedna z pozapomenutých ikon meziválečných automobilových jezdců.

HÜCKLOVY VILY A JEJICH ŽIVOT

Dodnes je pro obyvatele a návštěvníky Nového Jičína úchvatná podívaná na rodinné sídlo Hüecklů, především při pohledu na dvě zrcadlově symetrické rezidence stavěné v letech 1880 – 1882 podle návrhu vídeňského architekta Otto Thienemanna⁶⁶. Kolem těchto dvou nejstarších vil byla provedena rozsáhlá parková úprava, která je dodnes vynikajícím dílem zahradní architektury. Architektonický komplex obou vil byl v roce 1995 prohlášen nemovitou kulturní památkou.



Jeden z nejstarších záběrů na Hüecklovu vilu, pořízený krátce po roce 1882.

Novorenesanční jednopatrová vila Augustina Hüeckla se nachází na ulici Revoluční č. p. 857. Stavba má částečně využitý podkroví a je omítnuta měkkou štukovou omítkou. Dům je vyzdvižen z přibližně obdélného půdorysu. Dvoupatrová nárožní věžice a několik rizalitů podtrhují architektonické řešení vily, která je pokryta sedlovými střechami. Na druhém patře věže je nasazena helmice s otevřenou lucernou. Fasády jsou členěny soklem, římsami, štukovou rustikou přízemí a v ploše naznačenou rustikou patra. Nároží jsou zvýrazněna falešnou bosází. Hlavní průčelí na severovýchodní straně je promodelováno rizalitem, v patře se nachází prosklená arkádová ložnice a jižní hranolová věžice, jejíž fasády jsou zakončeny drobnými pylony. Profilované římsy zdůrazňují vodorovné členění. Fasády jsou vertikálně členěné okenními osami. Dřevěné okenní výplně jsou z větší části dvojité, otevírané dovnitř a členěné do tvaru písmene „T“. Průčelí jsou obohacena o tvaroslovné detaily a prvky, které zdůrazňují reprezentativní charakter vily. Jiho-

západní průčelí je tvořeno jednodušším způsobem. Objekt je plně podsklepen. Hlavní vstup je umístěn v jihovýchodním průčelí. Pravoúhlý pískovcový portál s ušima je doplněn přímkou nadřímou nesenou mohutnými konzolami. Vstupní dvoukřídle dveře jsou členěné dvěma obdélnými poli: spodní vyplňuje fasetový řez, horní pole je proloženo motivem vavřínového věnce. Dispozice domu je řešena tak, že při jihovýchodním průčelí se rozkládají nejnáročněji upravené místnosti, tvořící jakési „piano nobile“ spojené entifádou. Hlavní schodišťová hala je vložena z boku do jihovýchodní části objektu. Její prostor je v pravém úhlu připojen k hlavním místnostem. Jednoduchý hlavní vstup vytváří kontrast s náročnou úpravou schodiště a vnitřních interiérů. Tento hlavní vstup do vily tvoří elegantní dvouramenné mramorové schodiště, které je opatřeno umělecky cenným kovaným zábradlím s dřevěným madlem. Odpočívadla a nástup na schodiště je dlážděn černými a bílými nakoso položenými deskami z leštěného kamene. Ekonomický potenciál majitelů se odrážel v řemeslně zručných interiérech a obkladech stěn z ušlechtilého dřeva. Jídelna v přízemí byla vybavena novorenesančním nábytkem, dřevěným obložením a kazetovým stropem s malbami malíře Eduarda Veitha⁶⁷, slavného novojičínského rodáka, jenž provedl ve vilách celou malířskou výzdobu. Stejně jako jeho současníci, malíři Julius Berger⁶⁸ a Wilhelm Vita⁶⁹, pocházející také z Nového Jičína, pobýval převážně ve Vídni. Do dnešních dnů se zde dochovaly tři olejomalby na plátně vsazené do dřevěného obložení na stropě. Prostřední plátno, které je kruhového tvaru, je signováno „E. Veith 1882“. Je však značně poškozeno. Dvě krajní plátna mají tvar čtverce. Obrazy vsazené do dřevěného ostění s názvy Alegorie lovu a Alegorie podzimu spojuje stejný alegorický motiv a shodný styl malby, který dokazuje, že vznikaly v krátkém



Centrální pohled na vily Augustina a Johanna z období kolem roku 1900.

časovém úseku za sebou. Další obrazy, zdobící jídelnu, spojuje tématika pro účel jídelny. Jsou to tedy výjevy jako Kuchtík s bábovkou, Kuchtík s pečenou husou, Děvče s pohárem vína, Děvče se zeleninou a husou. Obrazy jsou dnes uloženy ve sbírkách Muzea Novojičínska. Interiéry ostatních prostor jsou plochostropé, místy s fabiónovými římsami nebo jednoduchými štukovými obrazci.⁷⁰ Vila si podržela maximální obytný komfort až do konce čtyřicátých let 20. století. Svědčí o tom na svou dobu nadstandardně vybavená koupelna s revoluční masážní sprchou, bidetem, horkovzdušným vytápěním, chromovaným sušičem ručníků či trojmyvadlem s motivem vavřínového věnce. Prostory při jihozápadním průčelí sloužily hospodářskému a obslužnému provozu a jsou přístupné ze zadního jihozápadního průčelí samostatným vchodem. Spojení se služebnictvem zajišťovalo šnekové schodiště. Vila Augustina Hückla sloužila po druhé světové válce jako zdravotnické zařízení. Bylo zde umístěno lůžkové kožní oddělení nemocnice v Novém Jičíně, které zde fungovalo až do roku 1995.



Hücklový vila a jejich parter po úpravách na počátku 20. století.

Vila Johanna Hückla se nachází na ulici Revoluční č. p. 856. Je zrcadlově obrácenou hmotovou a architektonickou kopií vedlejšího domu č. p. 857. V objektu se zachovaly dvě nástropní výtvarné realizace. Jednu z nich zdobí olejomalba signovaná Eduardem Veithem (1882). Druhá s dřevěným obložením je členěna nepravými kazetami. Ve vile Johanna Hückla se na stropě, imitujícím renesanční kazetový strop, zachovala nástropní malba na štukové omítce, signovaná „E. Veith 1882“. Výzdoba stropu je komponována do tří soustředných pásů. První vnější pás tvoří podstropní bohatě profilovaná římsa doplněná dřevěným, zdobně prořezávaným antemionem, pod nímž prosvítá zlacení. Obvod místnosti zaplňují

podlouhlé kazety vyplněné fasetovými řezy. Druhý pás tvoří čtvercové a obdélné kazety, které výrazně vystupují z líce stropu. Čtvercové kazety nesou ve svém středu plastickou, zřejmě dřevěnou rozetu. Obdélné kazety jsou vyzdobeny arabeskou, která je tvořena jemnými rozvilinami s vpletenými květy, ptáčky, vázami a ženskými polopostavami. V centru prostoru je symetricky komponovaná nástropní malba na štukové omítce o rozměrech 200 x 550 cm. Obraz Alegorie jara ohraničuje bohatě profilovaná štuková lišta přizdobená listovcem, perlovcem a dalšími motivy. Prostor mezi kazetami a obrazem je vyplněn zlacenou maureskou. Na oblačném nebi se vznášejí andělci mající ve svém středu květinovou girlandu. Pohrávají si s rozevlátou stuhou. Andělci po stranách nesou klíčku s ptáčkem a květinový koš.⁷¹ Malba je poškozena prasklinami; lze z ní však usuzovat na posun ke kultivovanějšímu výtvarnému projevu na rozdíl od předešlých děl ve vile Augustina Hückla. Je však nutno přihlížet k účelu, pro který byly předešlé obrazy malovány. Posledně popisovaná nástropní malba ukazuje na dokonalé zvládnutí perspektivy a malířskou řemeslnou zručnost.⁷² Ve vile Johanna Hückla byla po roce 1945 umístěna dětská ozdravovna. Společně se svým protějškem byla po roce 1995 na popud tehdejšího okresního úřadu opuštěna. Následovník okresního úřadu Moravskoslezský kraj jej v roce 2008 vydražil a následně prodal společnosti JHT Teplice. Dnes je zřejmé, že si doba třinácti let vybrala na obou vilách svou daň. A pokud nový vlastník nezačne s generální opravou, budou chátrat dál.

Třetí vilou rodiny Hücklů je vila Huga Hückla, stojící na ulici Revoluční č. p. 961. Svou architekturou je ukázkou vrcholu pozdního historismu v Novém Jičíně. Vila představuje další posun od zámků k moderním rezidencím majetných vrstev obyvatelstva.



Vila Hugo Hückla, počátek 20. století.

Projekt stavby byl zhotoven roku 1898 a plány na rozšíření a přestavbu zpracovala roku 1904 novojičínská stavební firma Czeike & Wondra. V roce 1902 byl proveden převod ze zahradní parcely na parcelu stavební.⁷³ Projekt vily je inspirován francouzským historismem, o čemž svědčí věžička i kombinace a zakončení střech. Centrální dispozice a využití různých stavebních materiálů – kámen, dřevo či kov v kombinaci s hladkými omítkami – představuje nový typ zahradního rodinného sídla, šfieného k nám z Anglie a západní Evropy prostřednictvím Vídně. Kámen a imitace hrázdění ve štítech a na věži odrážejí naopak působení vlivů z Německa a Švýcarska, ale s těmito stavebními prvky se v této době již pracovalo a stávaly se známé i ve střední Evropě. Uplatnily se zde rovněž secesní prvky, a to rozličnými tvary oken, z nichž zejména termální typ umožňuje tvůrčí přetváření. Řešení hlavního vstupu je také znakem secese. Návrh půdorysu představuje zajímavé řešení komfortního interiéru. Centrální hala opět poukazuje na vliv anglické architektury. Pro obyvatele vily jsou navrženy dvě koupelny. Jedna je umístěna vedle dětského pokoje, druhá byla určena pro dospělé. Dále jsou zde vedle běžných místností pracovna, salón, ateliér a nárožní ložnice. O kvalitě vybavení interiéru svědčí stylová dřevěná obložení stropu, stěn a schodiště. V průběhu stavby vily byl původní plán změněn; v návrhu z roku 1903 byly zvětšeny plochy dětských pokojů s příslušenstvím. Současně se změnilo levé průčelí, které bylo již bez věžičky a bez různých typů oken. Zápisy v pozemkové knize dokazují, že byla realizována tato pozdější varianta. Všechny návrhy na úpravy okolí vily a další přístavby, z nichž je nejzajímavější projekt krytého bazénu z roku 1910, ukazují na finanční možnosti majitelů a na jejich vysoké nároky na bydlení.⁷⁴ Vila Huga Hückla byla stejně jako předchozí vily po válce znárodněna a v současné době je zde umístěna mateřská škola.

Čtvrtou vilou rodiny Hücklů je vila Hanse Hückla (1879 – 1933), stojící na ulici Revoluční č. p. 1032. Původní projekt zpracovala místní firma Czeike & Wondra v roce 1904. Vila je příkladem kvalitní architektury pocházející z domácího prostředí a zároveň přijímající významné vlivy ze zahraničí. Původní návrh vily byl vytvořen podle tradice anglického domu ve stylu lineární geometrické secese. V roce 1932 proběhla úprava hlavního vstupu a v roce 1934 došlo k přestavbě a rozšíření objektu. Jedná se o patrovou vilu, která má druhé patro vestavěné do podkrovní. Hmotu stavby je nepravidelného členitého půdorysu. Vila je postavena v parkově upravené zahradě na mírném svahu. Kolem celé budovy obíhá sokl, který se skládá z nízkého pásu hladce opracovaných



Vila Hanse Hückla, 20. léta 20. století.

pískovcových kvádrů a z širšího pásu kamenných bos, výrazně formovaných rustikou. V tomto zvýšeném soklu jsou po celém obvodu prolomena okna a dveře téměř čtvercového tvaru. Na vile se uplatňují okna různého typu: především obdélná okna s přímou nadokenní římsou, pod kterou je secesně upravený dekor, dále pak obdélná okna různých rozměrů s jednoduchou plochou šambránou a poslední, téměř čtvercové okenní otvory s jednoduchou plochou šambránou. V ploše průčelí štítu se nacházejí sružená obdélná okna s plochou šambránou a obdélná okna bez šambrán různých rozměrů. Vstupní partie je situována v nárožní části. Vedle tohoto vstupu, ke kterému vedou kamenné stupně, jsou vsunuty dveře se třemi kamennými schody. Vstupní dvoukřídlé dveře s tabulkovým prosklením nadsvětlíku jsou z masivního tmavého dřeva. Nad oknem v přízemí je secesně stylizovaná kartuš s letopočtem 1904. Severní fasáda je tříosá s okny v jednoduchých šambránách. V suterénu jsou mimo okenní osy prolomeny dva dveřní pravoúhlé otvory. Na západní fasádě se výrazně uplatňuje jednopatrový rizalit schodiště se střešním balkonem. Boční jižní fasáda je asymetrická a v jejím středu vyčnívá oválný jednopatrový rizalit o pěti okenních osách. Patra jsou oddělena římsou a střecha doplněna balkonem. Dochovaná vnitřní dispozice je výsledkem stavebních úprav, které proběhly ve 30. letech 20. století, a zásahů z druhé poloviny 20. století. Vstupní vestibul a hlavní schodiště jsou vkusně vyřešené, střízlivé prostory s uplatněním leštěného naružovělého vápence. Prostor na levé jižní straně je vybaven štukovými zrcadly stropů a fabiónovými římsami. Šatna je vybavená vestavěným nábytkem z tmavého dřeva a je napojená na chodbu, ze které je přístupné schodiště do patra. Ostatní prostory v přízemí sloužily

hospodářským účelům a v dnešní době jsou modernizovány. V patře se zachovaly stropy s lineárními geometrickými obrazy štukové výzdoby. Dále je zde krb, který je různými zásahy znehodnocen, a dekorativní trámový stropu. Vestavba ve druhém patře je ve své dispozici dobře zachována. Původní jsou některé dřevěné dveře v dřevěných zárubních, ve dvou pokojích zůstal původní vestavěný dřevěný nábytek s posuvnými dveřmi, skříněmi a zásuvkami z 30. let 20. století. Nejzajímavějším prostorem druhého patra je chodba s výrazně řešeným schodištěm. Na severní stěně schodiště je fontána s pískovcovou vanou a chrličem vody ve tvaru lví hlavy. Na jižní straně je zapuštěná vybetonovaná vana.⁷⁵ Po roce 1945, kdy Hücklové opustili Nový Jičín, byla ve vile umístěna vojenská správa a nyní slouží již řadu let jako dětský domov. V roce 1999 objevily děti z dětského domova v areálu Hücklových vil torzo sochy Jana Nepomuckého. Zjistilo se, že se jedná o pozdně barokní sochu s uraženou a dodnes nezvěstnou hlavou. Jde o světce, prosazovaného v 18. století zvláště jezuitským řádem, který vlastnil v letech 1624 – 1773 město a panství Nový Jičín. Torzo sochy je zřejmě z doby, kdy dozníval Nepomuckého kult osobnosti. Původní umístění sochy se nezjistilo. S největší pravděpodobností stála někde ve výklenku kaple či v církevní stavbě. Opracovaná je pouze přední část. Socha je z hrubozrnného pískovce dobré kvality a dodnes je uchovávána ve sbírkách Muzea Novojičínska.⁷⁶

Rodina Hücklů bezpochyby patřila k nejzámožnějším vrstvám obyvatel nejen v Novém Jičíně, ale celém regionu, což také dosvědčuje početný domácí personál a služebnictvo. U Hücklů slou-



Kuchtič s bábovkou, olej na plátně od Eduarda Veitha, původně tvořící výzdobu jídelny, konec 19. století.

žili lidé z různých koutů země, někdy dokonce ze zahraničí. V roce 1890 tomu bylo již osm let od dokončení stavby dvou novorenesančních vil Augustina a Johanna Hückla. Rodiny byly ve vilách již zabydleny a provoz vil obstarávalo početné služebnictvo. Vila Johanna Hückla tvořila v té době dva byty. V prvním z nich bydlel Johann se svou manželkou Fanny a všemi osmi dětmi. Péče o děti musela

být jistě náročná. Nejstarší Otto byl tehdy sedmnáctiletý, Angela (Jella) byla šestnáctiletá, Franciska (Fanny) třináctiletá, Johann (Hans) jedenáctiletý, Alfred devítiletý, Berta osmiletá, Elsa čtyřletá a nejmladší Carl měl jeden rok. Spolu s rodinou bydlely v domě čtyři služebné, které obstarávaly běžný chod domácnosti, tedy úklid, vaření, praní atd. V dalším bytě bydlelo deset lidí. Hücklové měli pro své děti francouzskou vychova-



Harfenistka, olej na plátně od Eduarda Veitha, původně součást interiérové výzdoby z konce 19. století.

telku – bonnu paní Luigon. Vychovatelku, která se starala pouze o děti, si mohli dovolit opravdu jen ti nejzámožnější. Avšak v rodině s osmi dětmi různých věkových kategorií to jistě nebyla lehká práce. Dále zaměstnávali zahradníka a dva pomocníky, kteří se starali o rozsáhlou parkovou úpravu kolem vil. Vlastnili také dva koně, o něž se staral vozk, který žil v domě také se svou ženou a dvěma dětmi. V roce 1890 tedy bydlely ve vile dvacet čtyři osoby, z toho čtrnáct osob bylo služebnictvo. To zajišťovalo chod domácnosti, péči o děti, údržbu parku a chov domácích zvířat.⁷⁷ V roce 1910 se služebnictvo v domácnosti rozrostlo, přestože s rodiči bydlely už jen tři děti (nejstarší syn Otto a dvě nejmladší děti Elsa a Carl). Ve vile byly již místo dvou čtyři byty. V prvním bydlel přednosta domu Johann Hückel se svou manželkou, třemi dětmi a služebnictvem, které tvořilo šest osob. O vaření a o kuchyni se starala kuchařka a ta měla k dispozici i pomocnici. O čistotu v domě se staraly dvě pokojské. Další provoz zajišťovaly dvě služby. Ve druhém bytě bydlel vozk se svou manželkou a třemi dětmi, který pečoval o tři koně. Ve třetím bytě zahradník se dvěma pomocníky a ve čtvrtém ještě dva zaměstnanci, obstarávající další, blíže nespecifikovaný provoz. V roce 1910 žily ve vile celkem dvacet dvě osoby, z toho sedmnáct osob tvořilo personál.⁷⁸

V sousední vile Augustina Hückla byla situace podobná. V roce 1890 obývala rodina se služebnictvem dva byty. V prvním bydlel Augustin Hückel s manželkou Angelou a všemi čtyřmi dětmi. Nejstarší Stefanie měla jedenadvacet let, Hugo devatenáct, Augustin osm a Fritz pět let. Spolu s nimi zde bydlelo pět služebných. Dále zaměstnávali vozku s rodinou, který se staral o dva koně. Kromě



Augustin Hückel, olej na plátně od P. Janowitsche z roku 1914, původně součást interiérové výzdoby.

kel se svou manželkou a právě narozeným synem Fritzem. Dále zde bydlela kuchařka, pokojská, služka a osobní řidič. Třetí byt obýval vozká se svou manželkou a dvěma dětmi. V posledním bytě bydlel zahradník s manželkou, dcerou a dvěma pomocnicí. Dohromady obývaly vilu dvacet dvě osoby, z toho sedmnáct zaměstnanců. Porovnáme-li úroveň bydlení a stav zaměstnanců ve vilách mezi léty 1890 a 1910, můžeme konstatovat, že nadstandardní komfort si Hücklové udrželi. V obou vilách přibýly dva byty, ale počet zaměstnanců se příliš nezměnil.⁸⁰

Jak již bylo uvedeno, na počátku 20. století byly postaveny další dvě vily. Ve vile Hugo Hückla byly v roce 1910 čtyři domácnosti. První z nich obýval majitel domu Hugo s manželkou Christiane a třemi dětmi. Nejstarší Hugo byl ve věku jedenácti let, jeho bratr Herbert měl devět let a nejmladší Christiane sedm. O rodinu se staraly čtyři služebné. Ve druhém

koní chovali tři kusy hovězího dobytka. Ve druhém bytě bydlel zahradník s manželkou a třemi dětmi, pomocník zahradníka, děvečka a tři nádeníci, z toho jeden bydlel s manželkou. Dohromady žily ve vile dvacet čtyři osoby, z toho osmnáct osob tvořilo personál.⁷⁹ V roce 1910 byly v této vile již čtyři byty. V prvním bydleli manželé Augustin a Angela Hücklovi, spolu s nimi kuchařka, pomocnice v kuchyni, pokojská a služka. Ve druhém bytě žil nejmladší syn Fritz Hü-



Prodávačka ryb, olej na plátně od Eduarda Veitha, původně tvořící výzdobu jídelny, konec 19. století.

bytě bydlel zahradník s manželkou a čtyřmi dětmi. V dalším bydlel zaměstnanec (o něm se nepodařilo získat podrobnější informaci) s manželkou a dítětem. V posledním bytě bydleli dva zahradníci pomocníci. Ve vile Huga Hückla bydlelo tedy dvacet osob, z toho šestnáct zaměstnanců.⁸¹

Čtvrtou vilu vlastnil roku 1910 Johann (Hans) Hückel, syn Johanna a Fanny Hücklových. V této vile byly tři byty. V prvním – jako obvykle – bydlel představený rodiny Hans s manželkou Grete a dvěma dětmi. Starší Hanna měla čtyři roky a Hans junior tři roky. O děti se starala vychovatelka. Dále s nimi bydlela kuchařka, dvě služebné a sluha. Ve druhém bytě bydlel vozká s rodinou a ve třetím zahradník s dvěma pomocnicí. Ve vile Hanse Hückla bydlelo šestnáct osob, z toho dvanáct zaměstnanců.⁸²

Ze všech těchto informací o domácnostech rodiny Hücklů lze soudit, že rodina patřila k nejmajetnějším vrstvám společnosti tehdejší doby. Podnikatelské ambice Hücklů odrážel jejich životní styl, který si udržel vysokou úroveň až do konce jejich působení v Novém Jičíně.



Hücklovi zahradníci ve sklenících umístěných v areálu Hücklových vil, kde se pěstovaly exotické druhy rostlin.



Unikátní fotografie u jednoho z objektů v areálu Hücklových vil, zachycující přípravy alegorických vozů na IV. Moravské zemské střelby, které proběhly v Novém Jičíně v roce 1891.

KONJUNKTURA VÝROBY MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

První světová válka pozastavila jakýkoli další průmyslový rozvoj kloboučnické továrny. Během války umírají všichni tři bratři a zakladatelé společnosti Hutfabrik J. Hückel's Söhne. Se vznikem československého státu nenastaly v kloboučnickém průmyslu vý-



Kloboučnická továrna, 30. léta 20. století.

razné změny. Při poválečném uspořádání a vzniku Československé republiky však firmě hrozilo, že ztratí některá svá dosavadní důležitá odbytiště.

Rodinná tradice se na přelomu 19. a 20. století opakovala a také synové stávajících majitelů odešli po vyučení ve vlastní továrně na zkušenou do ciziny a byli zaměstnáni nejen v Evropě, ale i v Americe.⁸³ Po načerpání nových zkušeností se Hugo, Otto, Johann (Hans), a Friedrich vracejí zpět domů a aktivně se zapojují



Byty dělníků poblíž nádraží v Novém Jičíně, 30. léta 20. století.

do vedení rodinné firmy. Již 30. dubna 1902 jsou do obchodního rejstříku zapsáni jako společníci Hugo a Otto, posléze 26. září 1906 Johann a konečně 3. listopadu 1911 Friedrich Hückel.⁸⁴

Typickým příkladem začlenění se do firmy byl jeden ze čtyř synů Johanna Hückla jménem Hans Hückel, který v roce 1906 po vstupu do firmy jako společník dostal svěcenou oblast výroby,



Identifikační známka dělníka v Hücklově továrně.

kde se přebíraly kožky a zpracovávaly velurové klobouky. Během 1. světové války však musel přerušit svou činnost ve firmě a byl odveden jako důstojník. Avšak již v roce 1922 rozšířil se svými společníky firmu o závody v Ratiboři, německém městě v Horním Slezsku, a v roce 1919 v polském Skoczově, rodišti svatého Jana Sarkandra. Tyto dva pobočné závody získaly válkou ztracená odbytiště a navázaly nová obchodní spojení.⁸⁵ Jednou z Hansových největších zásluh ve vedení kloboučnické továrny bylo přesné vedení administrativy, která se stala nepostradatelnou pro další moderní provoz továrny.⁸⁶

V roce 1933 byl v továrně omezen provoz a velký počet dělníků byl poslán na dovolenou. V tomtež roce 29. srpna zemřel jeden z hlavních představitelů továrny Hans Hückel. V roce 1937 přistoupili do firmy jako společníci Hugo Augustin, Hans Ferdinand a Fritz Augustin.⁸⁷

Předválečná konjunktura výroby klobouků znamenala, že v roce 1938 bylo v hlavním závodě v Novém Jičíně a v pobočných závodech v Ratiboři, Skoczově a v pobočce ve Vídni zaměstnáváno asi 4000 dělníků a úředníků. Továrna v Novém Jičíně měla celkovou rozlohu 48 000 m², vlastnila kolem tisícovky různých strojů, provozovala čtyři pamí kotle a turbínu o 1600 kW, které denně spotřebovaly dva až tři vagóny uhlí.⁸⁸ Klobouky se vyráběly hlavně pánské srstěné velurové, převážně v jakostech Platin a Su-



Reklama na výrobky firmy Hückel, používaná ve 20. a 30. letech 20. století.



Byty pro úředníky firmy Hückel, 30. léta 20. století.

perior velour, lehké hladké klobouky Plume nebo lehké vlasové Duvet rauh. Velmi populární byly i klobouky Ratiné s povrchem vzhledu husí kůže. Dámské klobouky byly dražší, z dřevných velurových polotovarů značky Rival, Sigma a Alfa.



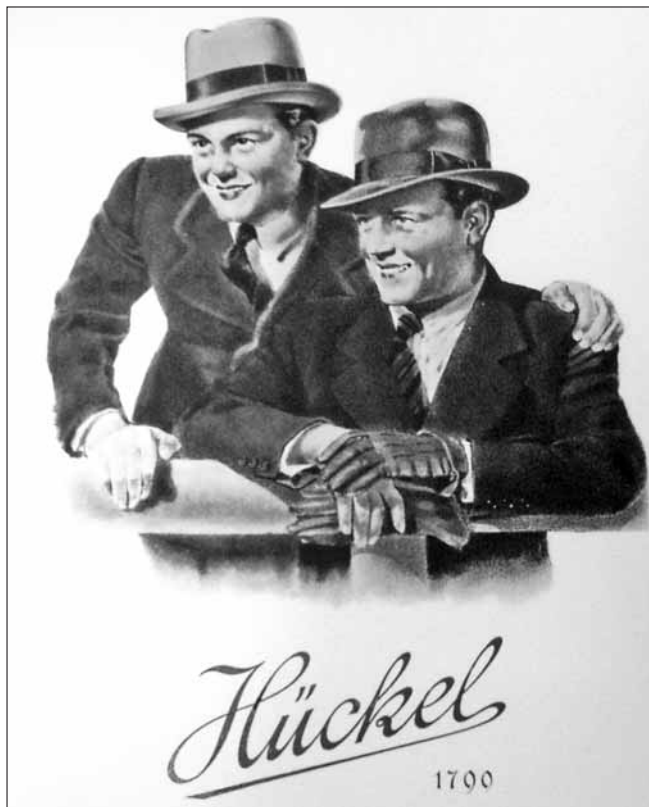
Pobočný závod v Ratiboři.

Během druhé světové války byla omezena výroba klobouků i polotovarů. V továrnách se vyráběly další součástky výstroje a výzbroje pro wehrmacht. Byly to především tropické přilby určené pro vojsko v Africe, plstěné ponožky, rukavice, kukly na hlavu do větru, plstěné filtry pro nákladní auta v poušti. Od roku 1943 bylo otevřeno oddělení na výrobu kovových součástek pro válečné zbraně, především k montáži zapalovačů do granátů. Během války se novojičínská produkce vyvážela v rámci dopravních možností do Švédska, Finska, Lucemburska, Belgie a na Slovensko. V roce



Pohled na Hücklovu továrnu, 20. léta 20. století.

1940 byla zřízena závodní kuchyně pro zaměstnance, která byla prvním počinem tohoto druhu v Novém Jičíně. Během válečných let však nedocházelo k žádným technickým pokrokům, protože majitelé do podniku nic neinvestovali a snažili se využít dosavadních výrobních prostředků.⁸⁹



Velkoplošná reklama na výrobky firmy Hückel z 30. let 20. století.

V létě 1. července 1941 koupili Hücklové od státu Böhmovu továrnu jako židovský majetek za 7,7 mil. říšských marek.⁹⁰ Práce v továrnách se nezastavily a ještě v roce 1945 měl hlavní závod firmy v Novém Jičíně 2400 zaměstnanců. V pobočném závodě v Ratiboři pracovalo 900 lidí a ve Skoczově 400.⁹¹

Na sklonku 20. století byla jedna z poboček Hücklovy továrny situována ve Vídni v VI. obvodě na ulici Mariahilferstraße č. 5. V roce 1929 v září proběhla v Poznani výstava polského kloboučnického průmyslu „Powszechna wystawa krajowa Poznań“, kde firma Hückel představila ze závodů Skoczow a Raciborz své polské produkty, velkou škálu rolovaných velurů a také plstěný cylindr.⁹²

ODCHOD RODINY Z NOVÉHO JIČÍNA A JEJICH PŮSOBNÍ V RAKOUSKU

Osudným se pro majetek rodiny Hücklů stal konec války a obsazení Nového Jičína Rudou armádou. Po vydání dekretu prezidenta republiky Edvarda Beneše č. 100/1945 Sbírky zákonů a nařízení, o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků ze dne 24. října 1945, došlo také na majetek rodiny Hücklů. Po znárodnění dostala firma název „Továrna na klobouky n. p. se sídlem v Novém Jičíně“. Po vymazání v obchodním rejstříku přestává 4. dubna 1946 firma J. Hückel's Söhne v Novém Jičíně existovat.⁹³ Znárodnění mělo za následek slučování menších výrobních celků ve velké národní podniky, které se však vyznačovaly vysokými náklady na režii, rozsáhlou administrativou, špatnou pracovní morálkou spojenou s fluktuací a zvláště pak nekvalifikovaným a nezkušeným vedením. Bylo tomu tak i u bývalého podniku Hücklů, kdy bylo zřetelně patrné, že znárodněný průmysl zaostává za soukromým sektorem.



Ředitelská budova bývalé Hücklovy továrny a vstupní brána ověšená budovatelskými transparenty, fotografie pochází z roku 1949.

Koncem roku 1944 a na jaře roku 1945 převezli Hücklové svůj soukromý majetek z Nového Jičína do Německa. V březnu 1945

opustil město Fritz a Hans Ferdinand a v posledních dnech války odjeli do Rakouska spolu s Hugem Augustinem. Jediným členem rodiny, který zůstal ve městě i po osvobození, byl Otto Hückel. Později však také odešel do Rakouska.⁹⁴ Rodinná tradice však měla své pokračování i po těchto událostech a za hranicemi rodné země. Jejím nositelem byl člen čtvrté generace rodiny Hücklovy Fritz Hückel.

Ve vzpomínkách Rity Gnabl se dozvídáme o kloboučnické firmě, která byla založena po válce v Rakousku, poté co byla firma J. Hückel's Söhne v Novém Jičíně vyvlastněna a přejmenována na Tonak. Otec Rity Gnabl byl před válkou vedoucím provozu v továrně v Ratiboři. On a jeho bratři Anton a Rudolf se s úspěchem vyučili u Hücklů. Rita Gnabl také vzpomíná na dobu, kdy byla po válce odsunuta celá její rodina. Odešli do Bavorska k Ammerskému jezeru do Holzhausenu u Uttingu, kde měl Fritz Hückel pozemek, na němž stál jeho letní dům. Rodina Gnablů se s Fritzem Hücklem zkontaktovala, dostala od něj 1000 říšských marek a instrukce, aby se pokusili znovu založit novou firmu. Všichni začínali ve velmi skromných podmínkách. V obchodním domě Buxbaum na náměstí ve Weilheimu jim byla přenechána na zadním dvoře garáž a malý prostor ve skladu obchodního domu, který sloužil jako kancelář. Rita Gnabl převzala všechny kancelářské práce. Její otec se pokoušel v Herrschingu najít několik spolupracovníků, kteří dříve pracovali ve firmě J. Hückel's Söhne a teď čekali v lazaretu na příjezd svých příbuzných. Nejdříve přijel bývalý spolupracovník Mark a společně s otcem Rity Gnabl hledali předměty, které by použili pro čištění a formování použitých klobouků. Za absurdních podmínek se jim podařilo postavit stará železná kamna, v nichž se mohlo topit. Dále přestavěli šatní stojan ze dřeva na sušičku. Ze zbytků zavařovacího hrnce postavili parní zařízení

na klobouky. Kloboučnická továrna Wegener jim poskytla ze svých zásob staré kloboučnické formy. Rita Gnabl čistila klobouky a učila se kloboučnickým pracím, přestože původním povoláním byla úřednice. Její otec se snažil dále získávat další pracovní síly z původní vlasti. Mezitím se spolupracovníci jako např. Karl Zenner, který



Spojení obchodní značky Hückel a firmy Tonak – tradice a současnost kloboučnictví v České republice.



Štítek s logem firmy Hückel z kloboučnické továrny ve Weilheimu.



Starobylá radnice ve Weilheimu, městě, kde začal Fritz Hückel po válce s novou výrobou klobouků.

byl dříve vedoucím zámečnickem v Novém Jičíně, pokoušeli v Dingolfingu vyrobit stroje, potřebné k surové výrobě nebo k opravení použitých strojů. Stroje se pak převezly do Weilheimu, města v Bádensku-Württembersku. V hale bývalé firmy Dornier se postupně vystavěl surový provoz. Mezitím se přihlásili další bývalí spolupracovníci. Fritz Hückel dojížděl do Weilheimu a těšil se z pokroků firmy, kterou pomohl svými finančními prostředky založit. Firma zaměstnávala kolem 250 dělníků a úředníků. Rita Gnabl odešla v roce 1953 pracovat do bankovního domu Neuvi-ans, Reuschel & Co. na Maximiliánově náměstí v Mnichově. Fritz Hückel byl u této banky společníkem a poslední léta svého života prožil v bytě bankovního domu. Otec Rity Gnabl, který se po válce podílel na znovuvybudování firmy v Rakousku, umírá v roce 1967. Fritz Hückel jej následoval v roce 1973. Nový vedoucí provozu, původním povoláním pekař, neměl žádné zkušenosti s vedením tohoto oboru, a tak byl provoz kloboučnické firmy v 70. letech 20. století definitivně uzavřen.⁹⁵ Tento vývoj ukazuje na velký význam novojičínské firmy, jejíž věhlas trval i po jejím zániku, kdy sami bývalí zaměstnanci, kteří byli po 2. světové válce odsunuti z Nového Jičína, dále pokračovali v kloboučnické tradici za vydatné finanční pomoci Fritze Hückla, příslušníka čtvrté generace rodiny Hücklových.

PŮSOBNÍ FIRMY VE WEILHEIMU:

30. 6. 1946 – byla založena Hutfabrik Hückel GmbH na ulici Kaltenmoserstraße č. 26.

1. 7. 1959 – změnila své jméno na Hückel Hutfabrik KG a přestěhovala se na ulici Kaltenmoserstraße č. 30.

4. 5. 1971 – změnila opět své jméno na Hückel Hutfabrik OHG

30. 11. 1975 – došlo k ukončení činnosti



Nová firemní značka Hücklových továren ve Weilheimu.



Bývalá Hücklova továrna v polském Skoczówě, dnes pod názvem Polkap pokračuje v tradici výroby klobouků.

BIOGRAFICKÝ SLOVNÍK RODINY HÜCKLŮ

Již v konceptu rodinné kroniky Hücklů, který se dochoval ve fondech Zemského archivu v Opavě, se nachází množství nepřesností a omylů, ze kterých vycházeli novodobí badatelé zaobírající se historií nejen rodiny, ale i továrny. Bohužel většina informací nebyla porovnána s matričními údaji. Následně Vám předkládáme nově zpracované biografické informace o této kloboučnické rodině. Jednotlivá jména byla částečně počestěna, vzhledem k minulosti regionu se autoři rozhodli nepočestovat všechny, aby nedošlo ke zkomolení v literatuře všeobecně uváděných jmen. Jednotlivé osoby jsou řazeny chronologicky podle data narození, neznámé údaje jsou označeny otazníkem. Od první třetiny 20. století do současnosti je nutno brát všechny údaje s jistou rezervovaností, nebylo možné ověřit tyto informace v hodnověrných pramenech.

1. Josef Hückel (psáno též Hickel, Hieckel, Hikl)

asi 1692 – 1. 5. 1758 Fulnek

Pravděpodobně punčochář, který se 24. 4. 1712 ve Fulneku oženil se Zuzanou Grossmanovou (12. 4. 1691 Fulnek – 20. 2. 1759 Fulnek), dcerou Jakuba a Anny. Z tohoto prvního manželství vzešel syn Aurelius Augustin. Josef Hückel zemřel podle matriky ve věku 66 let.

2. Aurelius Augustin

12. 8. 1730 Fulnek – ?

Syn Josefa Hückla (1.). Stal se kloboučníkem, snad prvním v rodině působícím ve Fulneku. Prvně se oženil 1. 5. 1752 ve Fulneku s Marií Zuzanou Micke (15. 9. 1725 Fulnek – 2. 9. 1788 Fulnek), dcerou Johanna a Kateřiny. S ní měl syna Josefa Johanna. Po její smrti si 10. 1. 1790 ve Fulneku vzal za manželku Viktorii Hofmanovou, dceru Tobíáše Hofmana, ženu ve věku 23 let.

3. Josef Johann Hückel

8. 2. 1753 Fulnek – ?

Syn Aurelia Augustina Hückla (2.). Kloboučník, který provozoval své řemeslo ve Fulneku. Jeho manželkou se 23. 11. 1777 stala Alžběta Kateřina Goldová (28. 10. 1756 Fulnek – 21. 12. 1805 Fulnek), dcera Maxmiliána a Marie Magdaleny Goldových. Z tohoto manželství vzešly děti: Johann Nepomuk (2. 5. 1779 Fulnek – 1835 Nový Jičín), Valentin Tadeáš (10. 2. 1781 Fulnek – 26. 1. 1862 Fulnek), Josef Johann (15. 12. 1782 Fulnek – ?), Apolonie Kateřina (9. 1. 1785 Fulnek – 19. 5. 1785 Fulnek), Augustin Thomas

(20. 12. 1786 Fulnek – 14. 4. 1848 Nový Jičín), Viktorie (15. 12. 1788 Fulnek – 15. 10. 1788 Fulnek), František (13. 12. 1789 Fulnek – 21. 4. 1790 Fulnek), Amandus (21. 7. 1791 – ?), Apolonie (5. 12. 1793 – ?), Johanna (20. 4. 1796 – 12. 10. 1799)

4. Johann Nepomuk Hückel

2. 5. 1779 Fulnek – 1835 Nový Jičín

Nejstarší syn Josefa Johanna Hückla (3.). Odešel do Nového Jičína. Po skončení tříleté učební doby roku 1796 a na základě dispensu cechu kloboučníků v Novém Jičíně mu bylo roku 1799 uděleno mistrovské právo. Brzy poté se stal cechmistrem. Roku 1805 založil vlastní výrobu klobouků na Höckringu č. 4, později přestěhovanou na Dolnobranskou ulici. V roce 1811 se mu podařilo dosáhnout přijetí bratra Augustina Thomase (7.) do novojičínského cechu. Po jeho smrti převzal dílnu synovec Johann Albert (8.), který položil základy kloboučnické manufaktury v Novém Jičíně.

5. Valentin Tadeáš Hückel

(10. 2. 1781 Fulnek – 26. 1. 1862 Fulnek)

Syn Josefa Johanna Hückla (3.) působil ve Fulneku také jako kloboučník. Zde se oženil s Magdalenou Sommerovou (? – 10. 10. 1834 Fulnek), dcerou Floriána, se kterou měl následující děti: Antonius (7. 2. 1812 Fulnek – ?), Valentin (11. 12. 1813 Fulnek – ?), Josef (19. 3. 1816 Fulnek – 8. 4. 1816 Fulnek), Augustin (7. 4. 1817 – 13. 4. 1817 Fulnek), Johann (1. 7. 1820 – 18. 7. 1820 Fulnek), Augustin Kajetán (7. 8. 1822 Fulnek – ?), Marie Terezie (17. 3. 1824 – 24. 12. 1829 Fulnek), Antonín Josef (24. 5. 1826 Fulnek – 17. 2. 1828 Fulnek), Ferdinand (19. 10. 1827 Fulnek – 26. 7. 1828 Fulnek)

6. Josef Johann Hückel

15. 12. 1782 – ?

Kloboučník ve Fulneku, syn Josefa Johanna Hückla (3.), který se prvně oženil s Apolonií (29. 12. 1787 Fulnek – 9. 5. 1825 Fulnek), vdovou po Johannu Lachnitovi, dcerou Josefa Kreuze. Druhou manželkou se 14. 1. 1830 ve Fulneku stala Veronika, dcera Josefa Kreuze.



7. Augustin Thomas Hückel

20. 12. 1786 Fulnek – 14. 4. 1848 Nový Jičín
Syn Josefa Johanna Hückla (3.), který byl v mládí svým otcem vyslán na vandr po Evropě, kde se měl seznámit s technologickými

pokroky ve výrobě klobouků. Roku 1808 se stal mistrem kloboučnického řemesla ve Fulneku, následně roku 1811 přesídlil do Nového Jičína, kde se stal členem cechu kloboučníků a založil si svou dílnu na Dolnobranské ulici. Jeho manželkou se stala Josefa Zuzana, rozená Medlin (pravděpodobně 13. 3. 1785 Fulnek – 30. 12. 1828 Nový Jičín), dcera sládky Vojtěcha a zároveň vdova po Matyáši Valentovi. Narodily se jim následující děti: Augustin (23. 1. 1812 Nový Jičín – 4. 8. 1813 Nový Jičín), Johann Albert (7. 4. 1814 – 14. 1. 1880 Nový Jičín), Josef Albert (23. 12. 1815 Nový Jičín – 15. 3. 1816 Nový Jičín), Mořic Petr (29. 4. 1817 Nový Jičín – ?), Josefa Alžběta (16. 3. 1819 Nový Jičín – ?), Amálie Františka (17. 2. 1821 – 3. 5. 1824 Nový Jičín), Rudolf Adalbert (14. 4. 1823 Nový Jičín – ?), Anna Alžběta (7. 11. 1824 Nový Jičín – ?), Adalbert Anton (23. 4. 1828 Nový Jičín – ?)



8. Johann Albert Hückel

7. 4. 1814 Fulnek – 14. 1. 1880 Nový Jičín
Syn Augustina Thomase (7.) převzal po smrti svého strýce (4.) roku 1835 kloboučnickou dílnu. Roku 1848 ji spojil s manufakturou svého otce. Své tři syny postupně vyslal na zkušenou do Evropy, odkud přinesli nové poznatky ve výrobě klobouků. Roku 1865

zahájil strojní výrobu svých produktů jako první svého druhu v rakouské monarchii. V roce 1868 předal vedení továrny na výrobu klobouků svým synům, firma od té doby nesla název Hutfabrik Johann Hückel's Söhne. Následně působil až do roku 1880 jako odborný poradce firmy. Roku 1877 obdržel Zlatý záslužný kříž. Jeho manželkou se 20. 11. 1837 v Novém Jičíně stala Josefa Marie Barbora, rozená Lichnofsky (4. 8. 1815 Nový Jičín – 30. 3. 1886 Nový Jičín), dcera Františka Lichnofského (též Lichnowsky) a Veroniky, rozené Schramm. Narodily se jim následující děti: Augustin (17. 6. 1838 Nový Jičín – 5. 8. 1917 Nový Jičín), Marie Johanna (17. 1. 1840 Nový Jičín – ?), Josefa Veronika (20. 12. 1841 Nový Jičín – 18. 2. 1842 Nový Jičín), Johann František (20. 3. 1843 Nový Jičín – 18. 11. 1917 Nový Jičín), Julie (5. 9. 1844 Nový Jičín – 14. 11. 1844 Nový Jičín), Justina Veronika (13. 10. 1845 Nový Jičín – ?), Carl František (18. 1. 1850 Nový Jičín – 19. 12. 1919 Nový Jičín), Josefa Julie (4. 1. 1852 Nový Jičín – ?), Julie (19. 2. 1856 Nový Jičín – 21. 2. 1856 Nový Jičín).

9. Augustin Hückel

17. 6. 1838 Nový Jičín – 5. 8. 1917 Nový Jičín



Nového Jičína. Jeho manželkou se stala Angela, rozená Hosch (8. 6. 1848 Grybow – 6. 8. 1914 Karlovy Vary), dcera Ferdinanda Hosche. Jejich děti byly: Stefanie (18. 10. 1869 Nový Jičín – ?), Hugo Johann Ferdinand (24. 5. 1871 Nový Jičín – ?), Augustin Reiner František (30. 6. 1882 – 16. 5. 1934 Nový Jičín) a Friedrich Paul (22. 6. 1885 Nový Jičín – 12. 1. 1973 Mnichov).



10. Johann František (Franz) Hückel

20. 3. 1843 Nový Jičín – 18. 11. 1917 Nový Jičín

Syn Johanna Alberta Hückla (8.). Společně se svým bratrem Augustinem (5.) a Carlem (7.) vlastnil kloboučnickou firmu v Novém Jičíně. Za manželku si vzal 28. 5. 1872 Franzisku (Fanny), rozenou Schustala (16. 7. 1852 Kopřivnice – 3. 11. 1919 Nový Jičín), dceru zakladatele kopřivnické automobilky Ignáce Schustaly. Společně se jim narodilo osm dětí: Otto Johann Augustin (4. 4. 1873 Nový Jičín – 21. 6. 1949 Vídeň), Angela Franziska (19. 2. 1874 Nový Jičín – 18. 2. 1956 Vídeň), Františka Alžběta Josefa (1. 4. 1877 Nový Jičín – 24. 5. 1959 Vídeň), Johann Ignaz Maria (13. 1. 1879 Nový Jičín – ?), Alfred Carl Maria (20. 1. 1881 – ?), Bertha Josefa (26. 1. 1882 Nový Jičín – ?), Elisabeth Julia (9. 5. 1886 – ?) a Carl Ernst Gottfried (8. 11. 1889 Nový Jičín – ?). Roku 1910 byl jmenován čestným občanem města Nového Jičína.



11. Carl František (Franz) Hückel

18. 1. 1850 Nový Jičín – 19. 1. 1917 Nový Jičín

Syn Johanna Alberta Hückla (9.). V mládí studoval na nižší reálce v Novém Jičíně a následně na vyšší reálce v Opavě. Společně se svými bratry Augustinem (9.) a Johannem (10.) řídil od roku 1868 kloboučnickou továrnu. V období kolem roku 1876 pobýval delší dobu v USA, kde

studoval techniku a organizaci provozu místních kloboučnických firem. Zároveň navštívil mnoho dalších kloboučnických provozoven v Anglii, Francii, Belgii a Německu a nové poznatky přenesl do výroby vlastní firmy. V Novém Jičíně působil jako donátor humanitárních institucí, podporoval mladé malíře a sochaře. Roku 1910 byl jmenován čestným občanem města Nového Jičína.



12. Stefanie Hückel, provdaná von Jantsch

18. 10. 1869 Nový Jičín – 20. 1. 1928 ?

Dcera Augustina Hückla (9.) byla provdána za Alberta svobodného rytíře von Jantsch, c. k. dvorního radu a vrchního státního návladního.



13. Hugo Johann Ferdinand Hückel

24. 5. 1871 Nový Jičín – ?

Syn Augustina Hückla (9.). Kloboučník v Novém Jičíně, jeho manželkou se stala Christine Adelheid, rozená Morgenstern (2. 10. 1879 Philadelphie – ?), se kterou měl tři děti: Huga, Herberta a Christine.

14. Otto Johann Augustin Hückel

14. 4. 1873 Nový Jičín – 21. 6. 1949 Vídeň

Syn Johanna Franze Hückla (10.) Vedl kloboučnickou firmu v Novém Jičíně.

15. Angela (Jella) Franzisca Hückel, provdaná Reissig

19. 2. 1874 Nový Jičín – 18. 2. 1956 Vídeň

Dcera Johanna Franze Hückla (10.). Provádala se 20. 4. 1897 za dr. Huga Reissiga (1. 10. 1866 Zwittau – 25. 8. 1952 Vídeň), c. k. Statthaltereivizepräsident (viceprezident c. k. místodržitelství). Společně měli tři dcery: Johannu (Hansi) Reissigovou (14. 3. 1898 Šenov u Nového Jičína – ?), Elisabeth Reissigovou (3. 12. 1899 Šenov u Nového Jičína – 2. 4. 1973 Vídeň) a Gabrielle Reissigovou (22. 7. 1901 Vídeň – ?). Poslední jmenovaná byla provdána 21. 7. 1920 ve Vídni za Artura Rottera (12. 6. 1893 Nový Jičín – 14. 11. 1959 Vídeň), syna známého novojičínského továrníka Josefa Rottera (12. 5. 1856 Pulkava – 26. 11. 1932 Baden).

16. Franziska (Fanny) Alžběta Josefa Hückel

1. 4. 1877 Nový Jičín – 24. 5. 1959 Vídeň



Dcera Johanna Franze Hückla (6.). Jejím manželem se 23. 5. 1899 v Novém Jičíně stal dr. Richard von Schaukal (27. 5. 1874 Brno – 10. 10. 1942 Vídeň), uplatnil se také jako básník. Spolu měli tři děti: Wolfgang von Schaukal (15. 4. 1900 Hranice – 30. 7. 1981 Graz), dr. Georg von Schaukal (16. 5.

1907 Vídeň – 6. 6. 1983 Vídeň) a dr. Lotte von Schaukal (12. 10. 1908 Vídeň – ???).



17. Johann (Hans) Ignaz Maria Hückel

13. 1. 1879 Nový Jičín – 29. 8. 1933 Vídeň
Syn Johanna Franze Hückla (10.). Jeden ze spolumajitelů kloboučnické továrny v Novém Jičíně. Za manželku měl sňatkem ze dne 4. 5. 1905 v Novém Jičíně Margarethu (Grete) Czeiczner (19. 7. 1886 Nový Jičín – 17. 1. 1951 Vídeň), se kterou měl

dvě děti: Johannu a Hanse Ferdinanda.

18. Alfred Carl Maria Hückel

20. 1. 1881 Nový Jičín – 11. 9. 1938 Wien

Syn Johanna Franze Hückla (10.). Dal se na vojenskou kariéru a stal se kapitánem c. a k. armády. Oženil se 8. 10. 1908 ve Vídni s Friederike Habig (29. 4. 1882 Vídeň – 21. 7. 1960 Vídeň), se kterou měl dva syny: Alfreda a dr. Nikolause Hückla.

19. Bertha Josefa Hückel, provdaná Habig

26. 1. 1882 Nový Jičín – 19. 1. 1966 Vídeň

Dcera Johanna Franze Hückla (10.) se provádala 24. 1. 1903 v Novém Jičíně za Carla Habiga (13. 2. 1879 Vídeň – 10. 7. 1937 Vídeň), známého c. k. dvorního kloboučnického továrníka. Spolu měli dceru Ruth (24. 10. 1903 Vídeň – 23. 2. 1977 Vídeň), provdanou za rytmistra c. a k. armády Tibora Tavy von Ferenczfalva, a syna Huberta Habiga (17. 11. 1905 Vídeň – 22. 11. 1963 Vídeň), který převzal vedení slavné rodinné kloboučnické firmy. Po rozvodu se Bertha Habig znovu provádala 23. 10. 1919 ve Vídni za generálního ředitele Philippa Augusta Weydmanna (20. 5. 1875 Baden – 30. 8. 1950 Vídeň).

20. Augustin Reiner František Hückel

30. 6. 1882 Nový Jičín – 16. 5. 1934 Nový Jičín

Syn Augustina Hückla (9.). Jako společník vedl kloboučnickou továrnu v Novém Jičíně.



21. Friedrich (Fritz) Paul Hückel

22. 6. 1885 Nový Jičín – 12. 1. 1973 Mníchov

Syn Augustina Hückla (9.) a spolupracovník majitelů firmy. Získal vysokoškolské technické vzdělání. Jeho lásku si získaly automobily, zabýval se konstrukcí malolitrážních osobních vozů a závodních automobilů,

se kterými se účastnil mezinárodních automobilových závodů. Mezi jeho přátele patřil další rodák z Nového Jičína a známý manažer sportovního týmu Mercedes Alfred Neubauer (29. 3. 1891 Nový Jičín – 21. 8. 1980 Aldingen). Od roku 1945 vedl rodinnou kloboučnickou firmu v Dingolfingu a Weilheimu v Horním Bavorsku, která obnovila výrobu pánských klobouků. Jeho manželkou se 23. 11. 1908 ve Vídni stala Olga Maria, rozená Lichnofsky (17. 9. 1887 Vídeň – 8. 1. 1936 Nový Jičín). Narodili se jim synové Augustin a Peter a dcera Lotte Hückel.

22. Elisabeth (Elsa) Julia Hückel, provdaná von Lumbe

9. 5. 1886 Nový Jičín – 5. 2. 1962 Vídeň

Dcera Johanna Franze Hückla (10.). Provдала se 6. 9. 1914 v Krakově za ministerského radu Eduarda rytíře von Lumbe (10. 6. 1876 Cholin – 19. 12. 1954 Vídeň), se kterým měla syna ing. Franze von Lumbe (5. 12. 1918 Vídeň – 23. 11. 1978 ?).

23. Carl Ernst Hückel

8. 11. 1889 Nový Jičín – 23. 3. 1965 Vídeň

Syn Johann Franze Hückla (10.). Jeho první manželkou se stala 27. 10. 1917 v Místku Olga Marie Elzer (4. 5. 1889 Místek – 26. 6. 1955 Saalfelden), se kterou měl syna ing. Maxe Hückla a dceru Marii, provdanou Köller. Po rozvodu se 21. 7. 1941 v Novém Jičíně oženil s Käthe Peschel (25. 4. 1904 Nový Jičín – ?), dcerou majitele novojičínské kloboučnické firmy Anton Peschel.

24. Hugo Augustin Theodor Hückel

9. 8. 1899 Nový Jičín – ?

Syn Huga Johanna Ferdinanda Hückla (13.). Vedl kloboučnickou továrnu v Novém Jičíně. Jeho manželkou se stala Edith Felkel (2. 5. 1906 Opava – ?), se kterou měl čtyři syny: Geralda Siegfrieda Hückla (20. 10. 1928 Nový Jičín – ?), Manfreda Rudolfa Huga Hückla (17. 9. 1937 Nový Jičín – ???), Dietricha Gottfrieda Hückla (7. 1. 1941 Nový Jičín – ?) a Gottfrieda Hückla (4. 3. 1943 Nový Jičín – ?)

25. Herbert Friedrich Hückel

(21. 8. 1901 Nový Jičín – ?)

Syn Huga Johanna Ferdinanda Hückla (13.). Působil jako lékař v Novém Jičíně.



26. Christine Hückel

(22. 6. 1903 Nový Jičín – ?)

Dcera Huga Johanna Ferdinanda Hückla (13.).

27. Johanna (Hanna) Hückel, provdaná Salcher

26. 3. 1906 Nový Jičín – 16. 1. 1961 Vídeň

Dcera Johanna Ignaze Hückla (17.). Dne 16. 5. 1927 se v Novém Jičíně provдала za továrníka dr. Otto Salchera (30. 11. 1901 Vídeň – 25. 11. 1964 Vídeň). Společně měli tři děti: Georga Salchera (21. 5. 1928 ? – ?), Rosmarie, provdanou Lewinskou (26. 5. 1930 ? – 12. 5. 1982 Hamburg) a Moniku, provdanou Bancalari (31. 8. 1957 Maria Wörth – 16. 2. 1930 ?).

28. Hans Ferdinand Hückel

29. 4. 1907 Nový Jičín – 1. 1. 1983 Montreal

Syn Johanna Ignaze Hückla (17.). Spolumajitel kloboučnické továrny v Novém Jičíně. Jeho první manželkou se v roce 1934 stala Dolly Braß (10. 6. 1915 Vídeň – 29. 4. 1989 Mníchov), se kterou měl děti: dr. Hanse Joachima Otta, Hermannu Walthera, dr. Veroniku, provdanou Zielko (24. 11. 1940 Nový Jičín – ?), Juttu, provdanou Strieth (27. 4. 1942 Nový Jičín – ?) a Rüdigeru Hückla. Po rozvodu se roku 1949 oženil s Marií svobodnou paní von Oer (7. 4. 1906 Hofheim – ?).

29. Alfred Hückel

15. 9. 1909 Vídeň – 17. 9. 1909 Vídeň

Syn Alfreda Hückla (18.).

30. Friedrich (Fritz) Augustin Hückel

28. 12. 1910 Nový Jičín – ?

Syn Friedricha (Fritze) Hückla (21.). V letech 1973 – 1975 vedl společně se svým bratrem továrnu na klobouky v Německu.

31. Dr. Nikolaus Hückel

9. 2. 1912 Vídeň – ?

Syn Alfreda Hückla (18.). Získal post ministerského rady. Oženil se 15. 6. 1949 ve Vídni s Franziskou Beer (7. 8. 1919 Vídeň – ?).

32. Peter Hückel

18. 4. 1912 Nový Jičín – ?

Syn Friedricha (Fritze) Hückla (21.). V letech 1973 – 1975 vedl společně se svým bratrem továrnu na klobouky v Německu.

33. ing. Max Hückel

8. 8. 1918 Místek – ?

Syn Carla Ernsta Hückla (23.). Dne 6. 8. 1949 se ve Stockholmu oženil s Britt Mahnken (8. 8. 1925 Berlin – ?), se kterou měl dceru Andreu, provdanou Czermin (23. 7. 1957 Frankfurt n. M. – ?).

34. Marie Hückel, provdaná Köller

14. 2. 1920 Nový Jičín – ?

Dcera Carla Ernsta Hückla (23.). Jejím manželem se 16. 3. 1940 stal v Novém Jičíně Paul Köller (17. 6. 1911 Nový Jičín – 14. 1. 1990 Düren). Narodil se jim syn Heinz Köller (25. 11. 1942 Nový Jičín – ?).

35. Dr. Hans Joachim Otto Hückel

15. 4. 1935 Nový Jičín – ?

Syn Hanse Ferdinanda Hückla (28.). Oženil se s Ursulou Annou-Marthou Neumann (7. 10. 1935 Liegnitz – ?), se kterou měl syna Johna Hueckela (4. 3. 1967 Sacramento – ?)

36. Hermann Walther Hückel

30. 11. 1936 Nový Jičín – ?

Syn Hanse Ferdinanda Hückla (28.). Zabýval se technickým kreslením. Oženil se s profesorkou Helen Carol Thomson (7. 2. 1942 Blackpool – ?), se kterou měl dvě dcery: Sandru Marii Hueckel (6. 3. 1964 Toronto – 6. 7. 1985 Toronto) a Kathrin Ann Hueckel, provdanou Gunton (3. 9. 1966 ? – ?).

37. Rüdiger (Roger) Hückel

2. 2. 1944 Nový Jičín – ?

Syn Hanse Ferdinanda Hückla (28.). Jeho první manželkou byla Susan Moore, kterou si vzal v New Yorku. Druhou manželkou mu byla Gill Boydstone (23. 12. 1952 New York – ?), se kterou měl syny: Jacksona Lee Hueckel (8. 9. 1982 Ford Lee – ?) a Theodora (Teddy) Hueckel (10. 9. 1989 Staton Island – ?).

POZNÁMKY

¹ Jurok, Jiří – Brichová, Jaroslava – Dorčák, Pavel – Müller, Karel – Chobot, Karel (1998): *Okres Nový Jičín – Místopis obcí 2. svazek*. Nový Jičín, s. 92.

² Lédr, Zdeněk (1988): *Historie tabákové továrny v Novém Jičíně*. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín 41, s. 15 – 22.

³ Otto, Karel (1963): *Přehled dějin Nového Jičína do roku 1938*. Čtení o Novém Jičíně. Nový Jičín, s. 26 – 28; Jurok, Jiří – Brichová, Jaroslava – Dorčák, Pavel – Müller, Karel – Chobot, Karel (1998): *Okres Nový Jičín – Místopis obcí 2. svazek*. Nový Jičín, s. 92.

⁴ Otto, Karel (1963): *Přehled dějin Nového Jičína do roku 1938*. Čtení o Novém Jičíně. Nový Jičín, s. 26 – 28.

⁵ Nollet, Jean-Antoine: Die Hutmacherkunst. In: *Schauplatz der Künste und Handwerke, oder vollständige Beschreibung derselben*. In: *Schauplatz der Künste und Handwerke oder vollständige Beschreibung derselben: gefertigt oder gebilliget von denen Herren der Academie der Wissenschaften zu Paris*. Lipsko a Königsberg 1767, s. 163 – 273.

Müller, A.: Kloboučnické řemeslo a jeho rozvoj od nejstarších dob až po začátek velkopřůmyslu kloboučnického. In: *Kloboučnické listy I.*, č. 11, s. 123.

⁶ Müller, A.: Kloboučnické řemeslo a jeho rozvoj od nejstarších dob až po začátek velkopřůmyslu kloboučnického. In: *Kloboučnické listy I.*, č. 12, s. 134

⁷ Winter, Zikmund: *Řemeslnictvo a živnosti XVI. věku v Čechách (1526 – 1620)*. Praha 1909, s. 626 – 627. Winter, Zikmund: *Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a v XV. století*. Praha 1906.

⁸ Chobot, Karel a kol.: *Historie a současnost podnikání na Novojičínsku*. Žehušice 2008, s. 23 – 24.

⁹ Hrabě, Josef: O surovinách ku výrobě vlasových klobouků. In: *Kloboučnické listy I.*, č. 2, s. 13.

Hrabě, Josef: O surovinách ku výrobě vlasových klobouků. In: *Kloboučnické listy I.*, č. 3, s. 25.

¹⁰ Chobot, Karel a kol.: *Historie a současnost podnikání na Novojičínsku*. Žehušice 2008, s. 23 – 24.

¹¹ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. č. 96; Lenderová, Zdena – Polách, Radek (2007): *Nechte na hlavě – Muzeum klobouků a pokrývek hlavy v Novém Jičíně*. Nový Jičín, s. 35 – 37.

¹² Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. č. 332; Vlácil, František (1933): *Kapitoly o novojickém kloboučnickém průmyslu*. Kravařsko III., č. 1, s. 4.

¹³ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. č. 332; Vlácil, František (1933): *Kapitoly o novojickém kloboučnickém průmyslu*. Kravařsko III., č. 1, s. 4.

¹⁴ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 332.

¹⁵ Janus, Miroslav: Století mechanizace. In: *Kloboučnické listy*. Ročník XL., číslo 6. Praha 1948, s. 6.

¹⁶ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 7 – *Gedenkschrift anlässlich des Hundertundzehnjährigen Bestandes der Firma J. Hückel's Söhne K. und K. Hof – Hutfabrikanten*, Neutitschein, Wien 1799 – 1909, s. 3 – 5; Hosch, Augustin (1917): *Augustin Hückel*. Gedenkschrift von Augustin Hosch. Neutitschein, s. 15.

¹⁷ Local und Provinz-Nachrichten. Neutitscheiner Wochenblatt. II, č. 15, 9. 8. 1874, s. 117.

¹⁸ Zemský archiv v Opavě. Obchodní rejstřík Krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 30. srpna 1875; Vlácil, František (1933): *Kapitoly o novojickém kloboučnickém průmyslu*. Kravařsko III., č. 1, s. 4.

¹⁹ Vlácil, František (1933): *Kapitoly o novojickém kloboučnickém průmyslu*. Kravařsko III., č. 1, s. 4.

²⁰ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 7 – *Gedenkschrift anlässlich des Hundertundzehnjährigen Bestandes der Firma J. Hückel's Söhne K. und K. Hof – Hutfabrikanten*, Neutitschein Wien 1799 – 1909, s. 6.

²¹ Otto, Karel (1963): *Přehled dějin kloboučnické výroby a národního podniku Tonak v Novém Jičíně*. Nový Jičín, s. 48 – 49.

²² Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 7 – *Gedenkschrift anlässlich des Hundertundzehnjährigen Bestandes der Firma J. Hücke's Söhne K. und K. Hof – Hutfabrikanten*, Neutitschein, Wien 1799 – 1909, s. 3 – 5.

²³ Gross-Industrie Österreichs (1910) IV/2. Wien, s. 450.

²⁴ Otto, Karel – Brix, Jan (1963): *Přehled dějin kloboučnické výroby a národního podniku Tonak v Novém Jičíně*. Nový Jičín, s. 12 – 13.

²⁵ Zemský archiv v Opavě. Obchodní rejstřík Krajského soudu

v Novém Jičíně ze dne 30. dubna 1902, 26. září 1906, 3. listopadu 1911; Vlášil, František (1933): *Kapitoly o novojickém kloboučnickém průmyslu*. Kravařsko III., č. 1, s. 4; Hosch, Augustin (1917): *Augustin Hückel*. Gedenkschrift von Augustin Hosch. Neutitschein, s. 15.

²⁶ Zemský archiv v Opavě. Oddělení firemních spisů 1863 – 1949 (1979) Krajského soudu v Novém Jičíně. J. Hückel's Söhne, továrna na klobouky 1868 – 1946. Vyhláška ze dne 20. srpna 1895.

²⁷ Zemský archiv v Opavě, fond: J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 96; Ortsnachrichten aus Neu-Titschein. *Johann Hückel*. Deutsche Volkszeitung für den Neutitscheiner Kreis 44, č. 139, 1917, s. 3.

²⁸ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 332.

²⁹ *Gemeinde-Gedenkbuch 1918 – 1938*, s. 111 – 114.

³⁰ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. č. 332.

³¹ Hosch, Augustin (1917): *Augustin Hückel*. Gedenkschrift von Augustin Hosch. Neutitschein, s. 15.

³² Hosch, Augustin (1917): *Augustin Hückel*. Gedenkschrift von Augustin Hosch. Neutitschein, s. 16.

³³ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 96; Ortsnachrichten aus Neu-Titschein. *Johann Hückel*. Deutsche Volkszeitung für den Neutitscheiner Kreis 44, č. 139, 1917, s. 3.

³⁴ Schaukal, Richard (1920): *Carl Hückel*. Das (deutsche) Kulmländchen, č. 12, s. 91 – 92.

³⁵ Deutsche Volkszeitung für den Neutitscheiner Kreis. 41. ročník, č. 58. Nový Jičín 1914, s. 3.

³⁶ Zemský archiv v Opavě, fond: J. Hückela synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800-1946 (1951), inv. č. 6, 7.

³⁷ Kafková, Renata: Průmyslovým a správním centrem Kravařska. In: Jurok, Jiří (ed.): *Nový Jičín*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2011, s. 168-229

³⁸ Deutsche Volkszeitung für den Neutitscheiner Kreis. 17. ročník, č. 29, Nový Jičín 1890, s. 2.

³⁹ Zemský archiv v Opavě, fond: J. Hückela synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800-1946 (1951), inv. č. 332.

⁴⁰ Deutsche Volkszeitung für den Neutitscheiner Kreis. 41. ročník, č. 58, Nový Jičín 1914, s. 3.

⁴¹ Polách, Radek – Sulovská. Eva: ...A utlučem je čepicemi. 210 let kloboučnické firmy Hückel v Novém Jičíně. Nový Jičín 2009, s. 24.

⁴² Kafková, Renata: Tradiční řemeslnické centrum Nový Jičín v samosprávném období. Formování elit občanské společnosti v letech 1850-1914. Disertační práce. Ostrava 2007, s. 264-266.

⁴³ Zemský archiv v Opavě, sbírka matrik, matrika zemřelých Nový Jičín, sign. NJ I 44, 1909-1923, s. 612.

⁴⁴ Musilová, Dana: Ženy a podnikání (s přihlédnutím k východočeskému regionu). In.: *Podnikání a podnikatelé v dějinách východních Čech*. Hradec Králové, 2002

⁴⁵ Polách, Radek – Sulovská, Eva: A utlučem je čepicema. 210 let kloboučnické firmy Hückel v Novém Jičíně. Nový Jičín 2009, s. 26.

⁴⁶ Allgemeine Automobil-Zeitung. Ročník , číslo 21. Vídeň 21. 5. 1912, s. 10 – 24.

Allgemeine Automobil-Zeitung. Ročník , číslo 22. Vídeň 28. 5. 1911, s. 12 – 40.

Pfundner, Martin: Alpine Trials & Rallies: Mountain Motor Sport 1910-1973. Poundbury 2005, s. 10, 82.

⁴⁷ Allgemeine Automobil-Zeitung. Ročník , číslo 4. Vídeň 28. 1. 1912, s. 9 – 16.

Allgemeine Automobil-Zeitung. Ročník , č. 5. Vídeň 4. 2. 1912, s. 9 – 16.

⁴⁸ Polách, Radek: Karel I. – poslední český král a jeho cesta z Brandýsa nad Labem přes Nový Jičín do Kolomyje. Nový Jičín 2012, s. 41 – 42.

⁴⁹ Allgemeine Automobil-Zeitung. Ročník 14, číslo 21. Vídeň 1. 6. 1912, s. 21 – 22.

⁵⁰ Allgemeine Automobil-Zeitung. Ročník 15, číslo 15. Vídeň 12. 4. 1914, s. 21 – 22.

Národní listy. Ročník 54, číslo 94. Praha 6. 4. 1914, s. 3.

⁵¹ Allgemeine Automobil-Zeitung. Ročník 16, číslo 11. Vídeň 14. 3. 1915, s. 7.

⁵² Národní listy. Ročník 61, číslo 272. Praha 4. 10. 1921, s. 5.

⁵³ Národní listy. Ročník 62, číslo 119. Praha 2. 5. 1922, s. 4.

⁵⁴ Národní listy. Ročník 62, číslo 263. Praha 25. 9. 1922, s. 2. Deutsche Zeitung Bohemia. Ročník 95, číslo 226. Praha 26. 9. 1922, s. 6.

Národní listy. Ročník 62, číslo 264. Praha 26. 9. 1922, s. 5.

⁵⁵ Národní politika. Ročník 43, číslo 123. Praha 5. 5. 1925, s. 7. Allgemeine Automobil – Zeitung. Ročník 26, číslo 10. Wien 15. 5. 1925, s. 15.

⁵⁶ Georgano, George Nicolas: The complete encyclopedia of motorcars, 1885 to the present. Dutton 1973, s. 668

⁵⁷ Národní listy. Ročník 65, číslo 123. Praha 5. 5. 1925, s. 5.

⁵⁸ Národní politika. Ročník 43, číslo 123. Praha 5. 5. 1925, s. 7.

⁵⁹ Národní listy. Ročník 66, číslo 38. Praha 20. 9. 1926, s. 3.

⁶⁰ Národní listy. Ročník 67, číslo 23. Praha 6. 6. 1927, s. 3.

⁶¹ Deutsche Zeitung Bohemia. Ročník 100, číslo 136. Praha 9. 6. 1927, s. 7.

⁶¹ Deutsche Zeitung Bohemia. Ročník 100, číslo 146. Praha 21. 6. 1927, s. 6.

Národní listy. Ročník 67, číslo 25. Praha 20. 6. 1927, s. 3.

⁶³ Národní listy. Ročník 67, číslo 38. Praha 19. 9. 1927, s. 3.

⁶⁴ Deutsche Zeitung Bohemia. Ročník 106, číslo 213. Praha 12. 9. 1933, s. 8.

Národní listy. Ročník 73, číslo 37. Praha 5. 5. 1933, s. 6.

⁶⁵ Národní listy. Ročník 77, číslo 36. Praha 6. 9. 1937, s. 5.

⁶⁶ Thienemann Otto, architekt (11. 8. 1827 Gotha – 28. 11. 1905 Vídeň). Studoval na Technice a Akademii výtvarného umění ve Vídni, později pracoval pro A. van der Nüllu a A. Siccardsburga. Tito architekti spolupracovali na výstavbě Ringstrasse. V 80. letech bylo v Novém Jičíně postaveno podle Thienemanna několik veřejných staveb – krajský soud (1879 – 80), budova chlapecké obecné a měšťanské školy a vyšší reálky (1881 – 83) a německý spolkový dům (1885 – 86). Kromě Hücklových vil projektoval vilu pro Annu Riedlovou, podílel se na vile Karla Zeisbergera a Wilhelma Kreutze. O. Thienemann patří k vídeňským architektům, kteří přinášejí z centra na severní Moravu ušlechtilý novoklasicismus, obohacený o prvky italské renesance. Myška, Milan (1998): *Biografický slovník Slezska a severní Moravy 10*, Ostrava, s. 148.

⁶⁷ Eduard Veith (30. 3. 1858 Nový Jičín – 18. 3. 1925 Vídeň) byl představitelem generace realistických malířů koncem 19. století. V letech 1874 – 1878 studoval na Škole uměleckých řemesel ve Vídni u profesora Ferdinanda Laufbergra. Pracoval především na společenskou objednávku od soukromých osob nebo kulturních institucí. Mezi nejvýznamnější zakázky patřila výzdoba nového kostela Donna Balascha v Bukurešti, strop paláce krále Carola, několik nástěnných obrazů pro zámek Manesti a mnoho dalších. Kromě Hücklových vil pracoval v Novém Jičíně na malířské výzdobě tehdejšího krajského soudu (budova městského úřadu, ul. Divadelní č. 1) a spolkového domu (Beskydské divadlo). Provedl také výzdobu řady divadel ve střední Evropě. Dvořáková, Sylva – Chobot, Karel – Kraigher, Eberhard – Kraigher, Helgard – Eichler, Fritz – Klučka, Jiří (2006): *Nový Jičín a jeho výtvarní umělci*. Příbor, s. 12 – 14.

⁶⁸ Malířská rodina Bergerů se zapsala do dějin malířství 19. století na Moravě. Všichni tři malíři Anton Berger (15. 1. 1798 Nový Jičín – 6. 9. 1867 Nový Jičín), Ignác Johann Berger (8. 7. 1822

Nový Jičín – 29. 6. 1901 Vídeň) a Julius Valentin Berger (9. 7. 1850 Nový Jičín – 18. 11. 1902 Vídeň) se narodili v Novém Jičíně. Julius Valentin Berger patřil k předním moravským a rakouským umělcům své doby. Byl čelním představitelem historicismu, v jehož tvorbě doznával barokní klasicismus. Dvořáková, Sylva – Chobot, Karel – Kraigher, Eberhard – Kraigher, Helgard – Eichler, Fritz – Klučka, Jiří (2006): *Nový Jičín a jeho výtvarní umělci*. Příbor, s. 46 – 68.

⁶⁹ Wilhelm A. Vita (5. 5. 1846 Suchdol nad Odrou – 8. 8. 1919 Joching) byl akademickým malířem, který se věnoval především figurální kompozici a portrétní malbě. Zaobíral se také krajino-malbou. Baláš, Miloslav (1967): *Kulturní místopis Novojičínska*. Nový Jičín, s. 228.

⁷⁰ Národní památkový ústav v Ostravě, územní odborné pracoviště v Ostravě. Evidenční list nemovité kulturní památky. Zpracovala: M. Gavendová (1995), č. 10575/8-3887.

⁷¹ Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě. Evidenční list nemovité kulturní památky. Zpracovala: M. Gavendová (1995), č. 10576/8-3888.

⁷² Dvořáková, Sylva (1989): *Malíř Eduard Veith*. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín 43, s. 43 – 44.

⁷³ Národní památkový ústav v Ostravě, územní odborné pracoviště v Ostravě. Evidenční list nemovité kulturní památky. Zpracovala: M. Gavendová (1995), č. 10583/8-3889; Bouda, Tomáš (1984): *Kulturní obraz Nového Jičína na přelomu 19. a 20. století se zvláštním zřetelem k výtvarnému umění, především k architektuře*. Diplomová práce. Fulnek, s. 73 – 74; Bouda, Tomáš (1987): *Architektura v Novém Jičíně na přelomu 19. a 20. století*. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín 37, s. 31 – 39.

⁷⁴ Bouda, Tomáš (1984): *Kulturní obraz Nového Jičína na přelomu 19. a 20. století se zvláštním zřetelem k výtvarnému umění, především k architektuře*. Diplomová práce. Fulnek, s. 73 – 74; Bouda, Tomáš (1987): *Architektura v Novém Jičíně na přelomu 19. a 20. století*. VSONJ 37, s. 31 – 39.

⁷⁵ Národní památkový ústav v Ostravě, územní odborné pracoviště v Ostravě. Evidenční list nemovité kulturní památky. Zpracovala: M. Gavendová (1995) č. 10586/8-3891.

⁷⁶ Muzeum Novojičínska, p.o. – inventární číslo Kam 119, přírůstkové číslo MNJ 106/2005, evidenční karta sbírkového předmětu sbírky kamenné plastiky a stavební artefakty

⁷⁷ Státní okresní archiv Nový Jičín, fond Okresní úřad Nový Jičín, inv. 626 – sčítací operáty (1890).

⁷⁸ Státní okresní archiv Nový Jičín, fond Okresní úřad Nový

Jičín, inv. 628 – sčítací operáty (1910).

⁷⁹ Státní okresní archiv Nový Jičín, fond Okresní úřad Nový Jičín, inv. 626 – sčítací operáty (1890).

⁸⁰ Státní okresní archiv Nový Jičín, fond Okresní úřad Nový Jičín, inv. 628 – sčítací operáty (1910).

⁸¹ Státní okresní archiv Nový Jičín, fond Okresní úřad Nový Jičín, inv. 628 – sčítací operáty (1910).

⁸² Státní okresní archiv Nový Jičín, fond Okresní úřad Nový Jičín, inv. 628 – sčítací operáty (1910).

⁸³ Local Nachrichten. Neutitscheiner Wochenblatt VII, č. 25, 19. 6. 1880, s. 4.

⁸⁴ Zemský archiv v Opavě. Obchodní rejstřík Krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 30. dubna 1902, 26. září 1906, 3. listopadu 1911; Vlášil, František (1933): *Kapitoly o novojičském kloboučnickém průmyslu*. Kravařsko III, č., s. 4. s. 8; Hosch, Augustin (1917): *Augustin Hückel*. Gedenkschrift von Augustin Hosch. Neutitschein, s. 15; Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951), inv. 7 – *Gedenkschrift anlässlich des hundertundzehn-jährigen Bestandes der Firma J. Hücke's Söhne K. und K. Hof-Hutfabrikanten*, Neutitschein, Wien 1799 – 1909, s. 3 – 5.

⁸⁵ *Die Hückel'sche Hutfabrik in Neutitschein*. In: Kuhländler Heimatkalender. Stuttgart 1961, s. 35.

⁸⁶ *Zum 140jährigen Bestandesjubiläum der Hutfabrik J. Hückel's Söhne in Neutitschein*. Deutsche Volkszeitung für das Kuhländchen 66, č. 90, 1939, s. 6.

⁸⁷ Ortsnachrichten aus Neu-Titschein. *Hans Hückel*. Deutsche Volkszeitung für das Kuhländchen 60, č. 99, 1933, s. 3 – 4.

⁸⁸ Zemský archiv v Opavě, fond Obchodní rejstřík Krajského soudu v Novém Jičíně z 25. ledna 1937.

⁸⁹ *Zum 140jährigen Bestandesjubiläum der Hutfabrik J. Hückel's Söhne in Neutitschein*. Deutsche Volkszeitung für das Kuhländchen 66, č. 90, 1939, s. 6.

⁹⁰ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951). Z pamětí Otty Grossmanna z 27. dubna 1963 zapsal Jan Brix.

⁹¹ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951) – Mapa právního oddělení Tonaku č. j. 100/54.

⁹² Kloboučnické listy. Ročník XXI., číslo 11. Praha 1929, s. 19..

⁹³ *Die Hückel'sche Hutfabrik in Neutitschein*. In: Kuhländler Heimatkalender. Stuttgart 1961, s. 36, 37.

⁹⁴ Zemský archiv v Opavě, fond Obchodní rejstřík Krajského soudu v Novém Jičíně, 62 A II 45.

⁹⁵ Zemský archiv v Opavě, fond J. Hückel synové, továrna na klobouky Nový Jičín 1800 – 1946 (1951). Z pamětí Otty Grossmanna z 27. dubna 1963 zapsal Jan Brix.

⁹⁶ Gnabl, Rita (2008): *Firma J. Hückels Söhne, Neutitschein. Alte Heimat Kuhländchen*. Mitteilungen des Vereins heimattreuer Kuhländler e. V, č. 61, s. 20 – 23.

MUZEUM NOVOJIČÍNSKA A EXPOZICE KLOBOUKŮ A POKRÝVEK HLAVY "NECHTE NA HLAVĚ"

Tradice novojičínského muzejnictví sahá až do roku 1849 ke vzniku tzv. Kattauerova muzea a jeho následovníka Městského muzea v Novém Jičíně, které bylo ustanoveno roku 1887. Zakla-



dateli sbírkové kolekce se stali významní mecenáši regionu z řad podnikatelů (rodina Hückel), cestovatelů (rytíř Eduard Orel, Emil Holub), přírodovědců (Josef Prorok, Josef Tálský), archeologů (Karel Jaroslav Maška, Gustav Stumpf), národopisců (Stephan Weigel, Josef Slavíček) a významných osobností (zakladatel muzea v Mexiku Dominik Bilimek, lékař císaře Františka Josefa I. dr. Au-



gustin Bielka von Karltru). Bohaté archeologické, geologické, historické, národopisné a přírodovědné sbírky byly po roce 1945 rozšířeny o dnešní největší část – sbírku klobouků a pokrývek hlavy. V průběhu druhé poloviny 20. století se muzeum stalo institucí s kulturním dosahem po celém regionu okresu Nový Jičín, přičemž dnes návštěvníkům zpřístupňuje následující pobočky: Žerotínský zámek v Novém Jičíně, Zámek Kunín, Muzeum v Bílovci, Muzeum ve Frenštátě pod Radhoštěm, Muzeum v Klimkovicích, Muzeum a Pamětní síň Sigmunda Freuda v Příboře, Muzeum ve Štramberku, Památník J. A. Komenského ve Fulneku, Památník Františka Palackého v Hodslavicích, Památník J. G. Mendla v Hynčicích a Kostel sv. Josefa při Kapucínském klášteře ve Fulneku. Muzeum Novojičínska je držitelem ceny Gloria musaealis.



adresa: Muzeum Novojičínska, příspěvková organizace,
28. října 12, 741 11 Nový Jičín,
telefon: 556 701 156, tel/fax: 556 705 393,
e-mail: ovmnj@atlas.cz, web: www.muzeum.novy-jicin.cz

TONAK — POKRAČOVATEL KLOBOUČNICKÉ TRADICE

Tonak



Tonak a.s. se sídlem v Novém Jičíně patří k největším a nejvýznamnějším světovým výrobcům pokrývek hlavy. Dvousetletá tradice výroby v Novém Jičíně i ve Strakonicih spolu s odbornými znalostmi zaručují vysokou jakost výrobků.

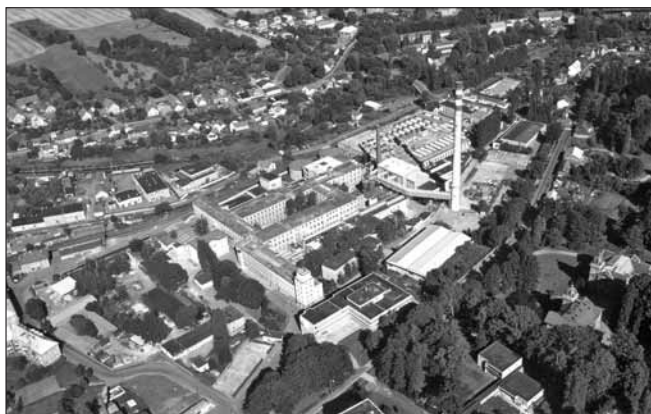
Výrobní program zahrnuje široký rozsah kloboučnických výrobků, především plstěných klobouků, polotovarů a pletených pokrývek

hlavy, což umožňuje uspokojit jakékoli požadavky zákazníků ve více než padesáti zemích světa. Pro všechny tyto zákazníky jsou značka TONAK, tradiční značka Hückel a značky FEZKO a Fezco Quality pro pletené výrobky zárukou dobré kvality a stálosti na trhu. Výrobní činnost závodu v Novém Jičíně je zaměřena na výrobu vlněných a srstěných plstěných polo-

tovarů a klobouků. Náročnost výroby plsti lze charakterizovat zejména vysokým počtem pracovních operací (80 – 150), techno-



logickou variabilitou a vysokým podílem dokonalé řemeslné ruční práce. Výroba pletených pokrývek hlavy, zejména baretů, fezů, štump a zimních čepic, je zajišťována v závodě ve Strakonicih (bývalý závod Fezko – pokrývky hlavy). Vedle pokrývek hlavy se tento závod specializuje i na výrobu přízí. Tradiční výroba pletených pokrývek hlavy, převážně z přírodních materiálů (vlna, bavlna), je v současné době prováděna na moderních strojích, zaručujících vysokou kvalitu a flexibilitu výroby.



adresa: TONAK a.s.,
Zborovská č. p. 823, 741 11 Nový Jičín,
telefon: 556 202 111, fax: 556 202 202,
email: tonak@tonak.cz, web: www.tonak.cz

RESUMÉ

Publikace vydaná k 210. výročí založení kloboučnické firmy J. Hückel's Söhne připomíná význam podnikatelské rodiny Hücklů v Novém Jičíně. Ve městě žilo několik generací rodiny Hücklů, které působily ve firmě J. Hückel's Söhne a vytvořily tak dlouhou rodinnou tradici.

Rodina Hücklů patřila k elitám městské společnosti. Členové rodiny zastávali mnoho funkcí v městské správě a byli členy mnoha spolků, čímž významně ovlivňovali dění ve městě. Svými podnikatelskými aktivitami přesáhli hranice a jejich velurové klobouky jim přinesly světovou proslulost.

Jejich neorenesanční vily, postavené koncem 19. století, se staly nemovitými kulturními památkami města. Díky svým finančním možnostem podporovali řadu místních umělců a přispěli tím k rozvoji umění. Kulturní odkaz rodiny Hücklů trvá v mnoha podobách dodnes.

RESUMÉ

The publication issued to commemorate the 210th anniversary of the founding of the J. Hückel's Söhne hat company reminds of the significance of the Hückel entrepreneurial family in Nový Jičín. There were several generations of the Hückels, who lived in the town and worked in J. Hückel's Söhne company, thus building the long family tradition.

The Hückel family belonged to the urban elite. Family members executed many functions at the town council and were members of numerous associations, thus exercising a significant influence on the situation in the town. Their business activities reached across the borders and the family became famous for their velour hats.

Their Neo-Renaissance residences, built at the end of the 19th century, became immovable cultural monuments of the town. Thanks to their financial capacities, they could support a number of local artists and contribute to the development of art. The cultural legacy of the Hückels is still present in many forms.

RESUMÉ

Diese Publikation wurde zum 210. Jahrestag der Gründung der Firma Hückel's Söhne herausgegeben und soll an die Bedeutung der Unternehmerfamilie Hückel in Nový Jičín erinnern. In der Stadt lebten viele Generationen der Familie Hückel, die auch in der Firma gewirkt haben. Dadurch konnte eine lange Familientradition entstehen.

Die Familie gehörte zur Oberschicht der Stadtbevölkerung. Ihre Mitglieder hatten viele Funktionen im Stadtrat inne und gehörten vielen Organisationen an. Dadurch beeinflussten sie sowohl das gesellschaftliche Leben, als auch die Kultur in der Stadt. Sie überschritten mit der Produktion ihrer Velourshüte die Landesgrenzen und wurden weltberühmt.

Ihre am Ende des 19. Jahrhunderts im Stil der Neorenaissance errichteten Stadtvillen sind heute zu kulturellen Baudenkmälern geworden. Dank ihrer finanziellen Möglichkeiten unterstützten sie viele lokale Künstler und trugen damit zur Entwicklung der Kunst in der Stadt bei. Das kulturelle Vermächtnis der Familie Hückel besteht in vielfältiger Form bis heute fort.

OBSAH

Úvodní slovo o městě klobouků	3
Město Nový Jičín	6
Počátky kloboučnictví v Novém Jičíně	6
Příchod rodiny Hücklů do Nového Jičína a počátky výroby (1799 – 1868)	7
Hutfabrik J. Hückel's Söhne a období největších úspěchů (1868 – 1918)	9
Augustin, Johann a Carl Hücklové	14
Angela a Fanny Hückl – manželky úspěšných podnikatelů	16
Fritz Hückl – automobilový závodník a konstruktér	18
Hücklovy vily a rodinný život	22
Konjunktura výroby mezi světovými válkami	27
Odchod rodiny z Nového Jičína a jejich působení v Rakousku	29
Biografický slovník rodiny Hücklů	31
Poznámky	36
Muzeum Novojičínska a stálá expozice klobouků a pokrývek hlavy “Nechte na hlavě”	41
Tonak – pokračovatel kloboučnické tradice	42
Resumé	43
Obsah	44

... A UTLUČEM JE ČEPICEMA!!!

Katalog stejnojmenné výstavy uspořádané u příležitosti 210 let působení kloboučnické firmy Hückel v Novém Jičíně v roce 2009.

V roce 2012 vydalo 2. rozšířené vydání tohoto katalogu Muzeum Novojičínska, příspěvková organizace, za finanční podpory
Města Nového Jičína a Moravskoslezského kraje.

Autoři: Eva Sulovská, Radek Polách, Lenka Chobotová

Fotografie, obrazová příloha: Muzeum Novojičínska, Zemský archiv v Opavě, Státní okresní archiv Nový Jičín, Ladislav Šmitke

Jazykové korektury: PhDr. Zora Kudělková, Irena Jašíková

Spolupráce: PhDr. Karel Müller, Mgr. Pavel Šustala, PhDr. Karel Chobot

© Eva Sulovská, Radek Polách, Lenka Chobotová, 2012

Foto © Muzeum Novojičínska, Zemský archiv v Opavě, Státní okresní archiv Nový Jičín, Ladislav Šmitke, 2012

© Muzeum Novojičínska, 2012

Typo © Prepress studio Kozel, Pardubice, 2012

ISBN 978-80-87359-09-9



© EVA SULOVSÁ, RADEK POLÁCH, LENKA CHOBOŤOVÁ, 2012
FOTO © MUZEUM NOVOJIČÍNSKA, ZEMSKÝ ARCHIV V OPAVĚ, LADISLAV ŠMITKE, 2012
© MUZEUM NOVOJIČÍNSKA, 2012
TYPO © STUDIO KOZEL PARDUBICE, 2012
ISBN 978-80-87359-09-9